

Capitolul III

**Simpozionul Național
prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși**

Ediția a II-a, Târgu-Jiu, 17 iunie 2004

Simpozionul Național „Petre Brâncuși”

ediția a II-a, Târgu- Jiu, 17 iunie 2004

Aflat la cea de-a II-a ediție, Simpozionul Național „Petre Brâncuși” va avea ca temă „Prof. univ. Petre Brâncuși și Radiodifuziunea Română” și este organizat de Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Gorj, Primăria Municipiului Târgu-Jiu, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Liceul de Muzică și Arte „Constantin Brăiloiu” Târgu-Jiu și Muzeul Județean „Alexandru Ștefulescu”.

Simpozionul își va deschide lucrările joi, 17 iunie 2004, ora 9⁰⁰, în sala de festivități a Muzeului Județean, unde vor prezenta Comuniciri următorii invitați: Octavian Nemescu - compozitor, NicoIae Brânduș - compozitor, Gruia Stoia - redactor șef adjunct - Societatea Română de Radiodifuziune, Alexandru Pârlea - regizor muzical șef - Societatea Română de Radiodifuziune și profesor asociat al Universității naționale de muzică Cluj-Napoca, prof. univ. dr. Doru Popovici, prof. Gheorghe Gorun - director Colegiul Național „Spiru Haret”, prof. George Manoiu, prof. Florin Berculescu - Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu” Tg-Jiu, conf. univ. dr. Cristian Brâncuși - Universitatea Națională de Muzică București, prof. Ion Sanda, director D.J.C.C.P.C.N. Gorj.

În a doua parte a simpozionului va fi prezentat un scurt program artistic, organizat de elevii și cadrele didactice de la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu”; va fi acordată o bursă din partea familiei Brâncuși celui mai bun elev de la Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu”; vor fi înmânate diplome de excelență participanților care au prezentat comunicări în cadrul simpozionului, reprezentanților instituțiilor organizatoare și mass-media.

Comunicările, amintirile depănate cât și alte materiale, cu caracter documentar, legate de viața și opera prof. univ. muzicolog Petre Brâncuși, vor fi reunite într-un nou volum, îngrijit de Ion Sanda, Titu Pânișoară și Ion Șoldea, care va vedea lumina tiparului în toamna acestui an.

Aura Nadia Dragomir
(Gorjeanul, nr. 3912, miercuri, 16 iunie 2004)

**DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ, CULTE ȘI PATRIMONIU
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CI**

Nr. 448 / 02.06 / 2004

Stimate domnule

**PREȘEDINTE DIRECTOR GENERAL
AL SOCIETĂȚII ROMÂNE DE RADIODIFUZIUNE
DRAGOȘ ȘEULEANU**

Cu deosebită plăcere vă informăm că, la inițiativa unor personalități gorjene, cu sprijinul Ministerului Culturii și al autorităților locale, începând cu anul 2003, la Târgu-Jiu se desfășoară anual lucrările Simpozionului Național "Petre Brâncuși".

Întrucât regretatul prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși a îndeplinit funcții importante în cadrul Radiodifuziunii Române și a desfășurat o activitate prodigioasă în cadrul acestei instituții, considerăm că organizarea simpozionelor care îi poartă numele, prin care se realizează omagierea personalității sale și punerea în valoare a moștenirii de mare preț pe care ne-a lăsat-o, constituie și pentru dumneavoastră o manifestare demnă de luat în seamă. Simpozionul din acest an, ale cărui lucrări se vor desfășura în ziua de 17 iunie are tema: "Petre Brâncuși și Radiodifuziunea Română".

Dacă timpul vă va permite, vă rugăm să ne onorați cu prezența dumneavoastră.

Suntem convingeți că ne vom bucura și de sprijinul dumneavoastră în organizarea și desfășurarea "Simpozionului național Petre Brâncuși".

Cu deosebită stimă,

Director executiv DJCCPCN

prof. Ion Sanda

Sanda

Director CJCPCT GORJ

prof. Constantin Popescu

Popescu

* * *

Joi, 17 iunie 2004. Sala Muzeului Județean este arhiplină. Lume aleasă. Flori. Instrumente muzicale. Copii. Mai ales copii îmbrăcați în frumosul port popular. Impresionează ținuta de sărbătoare a invitaților. Se poate ghici ușor cine este din partea locului și cine nu. Pe chipurile lor se poate citi buna dispoziție, dar și o oarecare doză de seriozitate amestecată cu emoție. Vocea îi trădează. Și mișcările. Cele mai multe priviri se îndreaptă spre intrare când se aude ușa. Se fac ultimele „retușuri”. Se numește micul prezidiu. Bineînțeles că oaspeții din capitală sunt poftiți la masa prezidiului. Fotoreporterii și cameramanii și-au intrat în atribuțiuni. Licărele blitzurilor luminează sala asemeni unor fulgere.

În sfârșit, prezidiul este complet: prof. Ion Sanda, Gruia Stoia, Alexandru Pârlea, Cristian Brâncuși, Vasile Marinoiu, Titu Pânișoară, Alexandra Andrei și Marius Vlaicu.

Se poate începe. Ion Sanda se pregătește să conducă discuțiile, dregându-și vocea. Sobru, cu ținuta impunătoare, cunoscut pentru calitatea sa de neîntrecut orator.

Ca la un semnal, se face liniște în sală, exact cum se întâmplă în clipa când închizi o fereastră de nu se mai aude, brusc, dintr-o dată, zgomotul străzii ...

* * *

Stimate Doamnă Subprefect,
Onorat prezidiu,
Onorat auditoriu,

Iată-ne, după un an de zile, la cea de-a doua ediție a Simpozionului Național - prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși - Târgu-Jiu, 17 iunie 2004.

Sunt personalități covârșitoare pe care admirația și respectul le înalță atât de sus, că orice vorbă de laudă a noastră pare îndrăzneală ...

Participă la acest Simpozion Național, din partea Prefecturii județului Gorj, domnul subprefect Marius Vlaicu, doctor în științe, pe care îl rog, în deschiderea acestui simpozion, să ne rostească o alocuțiune, și un lucru care ne bucură foarte mult, inclusiv mesajul președintelui României - domnul Ion Iliescu. Aveți cuvântul, doamnă subprefect.

- Onorat prezidiu, doamnelor, domnișoarelor și domnilor, stimați invitați,
Permiteți-mi, în primul rând să vă mulțumesc pentru invitația pe care mi-ați adresat-o de a participa la lucrările acestui simpozion național și, personal, să vă felicit pentru organizarea lui și, bineînțeles, pentru continuitatea lui, pentru că este ediția a doua.

Doresc, în continuare, de asemenea, și la anul să continuăm acest simpozion, interesant simpozion național Petre Brâncuși din Tg-Jiu.

Permiteți-mi, în continuare, și mă adresez dumneavoastră cu mesajul domnului Ion Iliescu - Președintele României, adresat participanților la cea de-a doua ediție a Simpozionului Național Prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși, Târgu-Jiu, 17 iunie 2004.

MESAJUL

domnului Ion Iliescu, Președintele României, adresat participanților la cea de-a II-a ediție a Simpozionului Național „Petre Brâncuși”

- Târgu-Jiu, 17 iunie 2004 –

Îmi face plăcere să mă adresez participanților la simpozionul național dedicat muzicologului Petre Brâncuși.

Aș vrea să remarc, în primul rând, atenția de care se bucură cultura și valorile ei în această zonă a țării, binecuvântată de geniul lui Constantin Brâncuși. Acest simpozion național este și el o mărturie elocventă că aici, pe meleagurile gorjene, tradițiile sunt respectate, păstrate și îmbogățite.

În decursul timpului, m-am întâlnit de mai multe ori cu maestrul Petre Brâncuși și de fiecare dată am apreciat disponibilitatea sa pentru dialog și preocuparea pentru viitorul culturii române.

A fost un profesor de vocație și un fervent susținător al cauzei muzicologiei românești în contextul de multe ori delicat al acelor timpuri.

Calitățile sale de manager l-au impus în funcții de răspundere la Radio, la Conservator, la Uniunea Compozitorilor și la Opera Română din București, acolo unde și-a dovedit din plin priceperea și dăruirea.

Petre Brâncuși a lăsat tinerelor generații pagini de referință despre George Breazu, precum și alte importante contribuții legate de istoria muzicii clasice românești.

Îi felicit pe organizatorii acestui simpozion național și sper că el va marca un moment important în revalorizarea operei maestrului Petre Brâncuși.

***Președintele României
Ion Iliescu***

* * *

Pe mine mă bucură că văd în această sală o serie întreagă de tineri colegi de generație și permiteți-mi, în numele meu personal și al Prefecturii Gorj, alături de domnul prefect al județului Gorj, care și el are 34 de ani, și facem o echipă de tineri, alături de colegii noștri de generație născuți mai devreme decât noi, să nu le spunem mai în vârstă, pentru că dacă nu ai bătrâni trebuie să ți-i cumperi!

Vreau să vă transmit vouă, generației tinere, sprijinul total din partea Prefecturii județului Gorj pentru activitățile pe care le veți derula, și doresc în continuare mult succes acestui simpozion național, cu mulțumirile oaspeților noștri și faptul că ne onorează la acest simpozion.

Vă doresc mult succes! Vă mulțumesc! (aplauze)

* * *

- Vă mulțumesc, domnule subprefect, din tot sufletul și vă rugăm să-l asigurați și pe domnul prefect, și împreună, domnia voastră și cu domnul prefect, să-l asigurați pe domnul președinte Iliescu, că noi, oamenii de cultură din județul Gorj, cât vom fi sub steag și cât vom fi în atribuțiune și în limitele noastre de competență, ne vom strădui să fim la înălțimea mesajului pe care domnia sa ni l-a transmis cu acest prilej.

Din tot sufletul- mulțumiri! (aplauze).

În același timp - informează Ion Sanda - am primit un mesaj și din partea ministrului Culturii și Cultelor, a excelenței sale, academician Răzvan Theodorescu.

**GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR
CABINET MINISTRU**

Stimați prieteni,

Îngăduiți-mi să vă încredinlez convingerea fermă pe care o am, că orice gest de autentică slujire a muzicii nu se pierde din memoria oamenilor, indiferent de contextul - de atâtea ori, ingrat - în care este făcut.

Omagiați, astăzi, aici, pe Petre Brâncuși un iubitor al muzicii românești, al celei contemporane - care a încercat, în bună parte a și reușit, să întrezărească adevărul valorilor. Această dimensiune a activității sale, vă asigur, va fi - începe deja să fie - recuperată de posteritate.

Urez tuturor participanților la acest simpozion luciditate și dăruire, întru prosperitatea culturii muzicale românești.

***Acad. Răzvan Theodorescu
Ministrul Culturii și Cultelor
17.06.2004***

* * *

- Înainte de a începe lucrările oficiale ale simpozionului nostru, adică comunicările, îngăduiți-mi ca în numele tuturor celor prezenți la acest simpozion să salutăm și să urăm bun venit distinsei doamne Brâncuși și întregii familii la acest simpozion și, bineînțeles, fiului maestrului Petre Brâncuși, domnul prof. univ. dr. Cristian Brâncuși, care se află aici, lângă noi, în prezidiu - anunță Ion Sanda (aplauze).

Mulțumim din tot sufletul, pentru efortul și pentru atenția pe care ne-au acordat-o și au acordat-o acestui simpozion național, iluștrii oameni ai muzicii clasice românești, oameni deosebiți, cu care România se mândrește și se va mândri peste veacuri.

Mulțumesc domnului prof. univ. dr. Alexandru Pârlea - regizor muzical șef la Societatea Română de Radiodifuziune, profesor asociat al Universității

Naționale de Muzică din Cluj-Napoca.

Vă mulțumesc domnule Gruia Stoia - redactor șef adjunct al Societății Române de Radiodifuziune.

Vă mulțumesc tuturor celor prezenți aici cu comunicări, și tuturor celor care ne-au transmis comunicări. Dar, să intrăm direct în lucrările simpozionului și îl rog pe domnul profesor Alexandru Pârlea să ne prezinte comunicarea.

* * *

Domnule Subprefect,
Domnule Director executiv,
Stimati oaspeți,
Doamnelor și domnilor,

Mi-am intitulat, ca să-i spun așa, comunicarea mea, „Gânduri despre Petre Brâncuși - profesorul și omul de radio.” Personal, mă număr printre destul de puținii colegi din Radiodifuziunea Română, care încă din facultate și încă din primii ani de radio, l-am avut, aș putea să spun, mentor pe directorul Direcției muzicale de atunci - Petre Brâncuși.

Întâmplarea a făcut că profesia pe care am ales-o, mi-am luat-o în serios de pe la jumătatea studiilor mele muzicale la Conservatorul bucureștean și având șansa, la un moment dat, să îl am profesor la cursul de istorie a muzicii românești, să-mi cer permisiunea de a face practică la radio.

Au fost aproape cinci ani, cât am făcut această practică și primii doi ani de radio, în care am simțit dintotdeauna interesul dânsului pentru cum mergea tânărul student Alexandru Pârlea, cum se dezvoltă alături de maeștrii seniori de sunet și alături de formațiile muzicale, alături de producțiile muzicale, care erau de soliști, de interpreți și de dirijorii care produceau aceste evenimente.

Despre profesorul universitar Petre Brâncuși, la catedra de Istorie a Muzicii din Conservatorul „Ciprian Porumbescu” - actualmente Universitatea Națională de Muzică din București, domnia-sa preda acest curs de Istorie a muzicii (dă citire, în continuare, materialului pregătit)

Câteva gânduri despre Petre Brâncuși - profesorul, omul de radio –

Ca profesor universitar la Conservatorul „C. Porumbescu” - București, insufla tinerilor studenți muzicieni ceea ce rar se mai întâmplă astăzi - anume aceea considerație și respect pentru muzica autohtonă indiferent de gen, indiferent de epocă.

Își iubea instituția numită Radiodifuziune și ca om de Radio aprecia pe cel care ținea la profesia de radiofonist nu numai legată de zona muzicii, dar și de sfera mai largă a culturii; considera esențială orientarea ascultătorului de Radio spre adevăratele valori ale muzicii universale, dar și românești.

Ca director al Direcției Muzicale a Radiodifuziunii a știut să producă evenimente, să stimuleze și să determine momente de emulație atât în rândul redactorilor, realizatorilor de emisiuni muzicale, dar și în rândul muzicienilor români, colaboratori ai Radiodifuziunii. În stagiunile de concerte, înalta ținută a Formațiilor Muzicale era însoțită de numeroase evenimente în care puteau fi auziți în Sala Radio soliști, dirijori și interpreți celebri, de talie internațională.

Iubea tinerii, îi stimula, îi promova. A reușit să producă - în calitate de director - o infuzie de tinerețe prin angajarea la Radio și TVR a celor mai buni absolvenți ai Conservatorului.

Pe de altă parte sever, chiar aspru și intransigent cu cei care nu erau la punct cu îndatoririle profesionale, a fost în realitate un spirit constructiv, plin de solitudine, pozitiv, un om plin de căldură (de multe ori mascată de severitatea-i cunoscută, în Radio chiar proverbială).

**Alexandru Pârlea
6 aprilie 2004**

* * *

- Îl rog acum pe domnul Gruia Stoia - redactorul șef adjunct al Societății Române de Radiodifuziune ... anunță Ion Sanda.

- Domnule Subprefect, domnule director executiv, onorată asistență, eu îmi cer scuze, poate n-am să vorbesc atât de tare. Nu e felul meu. Și va trebui să faceți un efort, cei din spate, ca să auziți toate cuvintele.

Înainte de orice, permiteți-mi să vă transmit salutul domnului Președinte,

Director general al Societății Române de Radiodifuziune - Dragoș Șeuleanu, care a fost invitat și înștiințat de această importantă manifestare și exprimându-și regretul că nu poate fi de față felicită organizatorii și dorește succes acestui simpozion, apreciind efortul gornjenilor de a reconsidera, de a asigura continuitatea în conștiința prezentului a unor momente din istoria culturii românești și a radio-ului, în același timp, cu atât mai mult cu cât acest simpozion național Petre Brâncuși este pus sub semnul relației muzicianului Petre Brâncuși cu Radiodifuziunea Română și a contribuției sale la mersul muzicii prin Radiodifuziunea Română în societatea românească.

De altfel, vă informez cu acest prilej, că din inițiativa președintelui nostru, director general, ieri a început la București, în Casa Radio, un seminar internațional de muzicologie. Iată ce coincidență fericită!, care are în vedere tocmai reformularea eforturilor radio-ului de a se adresa prin muzică și prin modul de prezentare a muzicii, în întâmpinarea așteptărilor marelui public. Este un seminar internațional, la care participă realizatori și producători de emisiuni muzicale din România, din Anglia, din Cehia, din Elveția, de la BBC. Și care are și o implicare directă a Universității Naționale de Muzică din București, prin partea a doua a acestui seminar care urmează să se consume mâine și poimâine, în care sunt implicați studenții clasei de muzicologie, care vor face o aplicație, vor realiza reportaje, pregătindu-se în acest fel pentru o eventuală perspectivă de a deveni la rândul lor, după absolvire, publiciști muzicali de radio, producători de radio. Inițiativa îi aparține, așa cum spuneam, Președintelui - director general, Dragoș Șeuleanu și simpozionul este organizat de postul România Muzical, al cărei director este, în prezent, doamna Mihaela Doboș, pe care antevorbitorul meu a amintit-o în rândul celor aproape ... sau peste douăzeci de proaspeți absolvenți care au îmbogățit rândurile realizatorilor, a redactorilor muzicali de la radio și televiziune în anul 1972, în momentul în care directorul Direcției muzicale de pe atunci, care unea formațiile muzicale și redacția muzicală din radio și televiziune, care era Petre Brâncuși, pleca de la radio la Conservator, ca rector, și lăsându-l în urma sa pe adjunctul său, care era Vasile Donose, și care prelua ștabela și continuitatea unei strânse colaborări pe care a avut-o cu Petre Brâncuși. Fără îndoială, această acțiune de împăspătare a forțelor redacționale fusese gândită de Petre Brâncuși înainte de a deveni rectorul Conservatorului sau produs chiar în acel moment în care se producea trecerea lui Brâncuși de la Radio la Conservator și atât ca fost director, cât și ca actual rector, a putut să contribuie la această întărire, această împăspătare, și am putea spune reconsiderare a strategiei relației muzicale prin acest aflux de noi tineri pregătiți în Conservator, în perspectiva construcției redacționale, așa putea spune.

Sigur că epoca era marcată de politic, impregnată în aproape toate acțiunile radio-ului, de comandamentele strategiei culturale a partidului conducător. Dar, în acea epocă s-au realizat în muzica românească, în cultura românească și în muzica de la Radiodifuziunea Română, în activitatea formațiilor, niște câștiguri

valorice, niște evenimente culturale perene, care stau într-o carte de aur a unor realizări ale culturii românești, indiferent de punctul de vedere din care le-am privi, de pe ce poziție politică sau orânduire am privi aceste momente ale istoriei culturii românești.

Pentru că a fost în activitatea formațiilor muzicale, în stagiunile de concerte, în producția de înregistrări muzicale a radio-ului care era, practic, singurul care alimenta cu înregistrări întreaga producție de muzică clasică și corală a Casei de discuri Electrecord. Dacă ne referim la producția autohtonă, pentru că Electrecordul mai prelua și unele înregistrări din producția unor mari case de discuri străine, în măsura în care avea contracte cu acestea.

Toată muzica românească și muzica universală interpretată de formații românești și, în principal, de formațiile Radiodifuziunii, provenea din studiourile de înregistrări ale Radio-ului. Cu foarte puține excepții, în situația în care Filarmonica George Enescu sau alte filarmonici mai puteau să înregistreze câte ceva în condițiile ... studioului de înregistrări mobil. Pentru că Electrecordul nu dispunea de o sală proprie de înregistrări de muzică simfonică.

Așadar, cine va urmări producția muzicală, în domeniul muzicii clasice mai ales, a muzicii simfonice, a Casei de discuri Electrecord, va vedea și acolo urmele trecerii prin radio a unora dintre cei care s-au aflat fie la conducerea domeniului muzical, fie în zonele unde se muncea și se producea direct.

Eu l-am cunoscut pe Petre Brâncuși în 1968 și cred că confesiunea pe care v-o fac acum este semnificativă pentru a contura profilul uman al celui despre care s-a spus că era considerat un om aspru.

Era.... Avea o asprime, dar, când peste ani ne întâlneam pe stradă sau aiurea, și cu un zâmbet subțire, mascat așa de o ... de o ... început de încruntare ... Te întreba: „Ce faci, domnule? Ce mai faci, domnule?” îți dădeai seama că nu era Petre Brâncuși durul ... Era un om foarte sensibil și aplecat spre bine.

Eu m-am prezentat la un concurs de organist electronic ... orgă electronică în orchestra de estradă a Societății Române de Radiodifuziune, fiind Cercetător stagiar la Craiova, la un institut al Academiei Române condus de regretatul academician Nicolescu-Plopșor. Și pentru că aveam o problemă de familie de rezolvat, soția mea era bucureșteancă.... în Craiova nu avea servicii. Hotărâsem să plecăm din Craiova. Am încercat toate posibilitățile unui transfer, mai ales că soția mea era, la vremea aceea, însărcinată. Ea stătea în București, eu făceam naveta de la Craiova. Și am încercat și varianta asta. Eram pianist. Cântam muzică ușoară mai mult după ureche și, exersând puțin pe orga Filarmonicii de la Craiova, am încercat, mi-am luat inima în dinți și m-am dus la Radio să mă prezint pentru postul amintit. Și în comisie doar se verificau actele. Că era proba de dosar, ca să zic așa. Nu se cereau studii superioare. Eu eram cercetător. Aveam o notă mare la absolvire și cei din comisie ... Nu era Petre Brâncuși în comisie ... M-au întrebat: „Dom'ne, dar dumneata ești cercetător ... Ce vrei să ..” Le-am spus sincer de ce vroiam să vin (râde ca de o glumă bună). „Bine - zice -

da' e unul aici care nu are studiile dumitale da' mănâncă chestia asta pe pâine! Crezi că ai să poți să concurezi cu el? N-ai vrea mai bine să lucrezi într-o redacție de specialitate?"

Și eu, care nu știam ce înseamnă aia redacție de specialitate, la vremea aceea, că nu avusesem contact cu radio-ul ca să știu că acolo sunt redactori, oameni cu specialitate muzicală, care pun muzica. .. ascultam muzica, dar nu mă gândeam de unde vine ea. .. Zic: „Da! Fac orice!” M-au pus să aștept, până au terminat toată trierea candidaților. Au trecut vreo trei ore, mă plictisiseam. Mă dureau picioarele. Mi-era foame, în fine ... Și directorul economic, de pe vremea aceea, m-a luat după aceea cu dumnealui. M-a dus de la un etaj, în altul din Radio. Am mai stat două minute și m-a primit domnul director Petre Brâncuși. Tovarășul - pe vremea aceea. Și.. m-a întrebat: „Uite, ai vrea .. Noi am fi onorați ...” - erau formule diplomatice, de complezență. Eu eram foarte tânăr. Aveam 23 de ani pe vremea aceea. „Dar ... Trebuie să vezi dacă îți convine ...”. Atunci mă vedea prima oară. „Să vii să faci cunoștință cu redacția, să vezi dacă îți convine specificul. Dacă te acomodezi și dacă dorești, pe urmă vom fi bucuroși să te angajăm ...”.

Cred că mi-a vorbit cu dumneavoastră, nu cu dumneata. Zis și făcut. În două luni mi-am luat un concediu de odihnă de la Craiova. Am venit, l-am petrecut în radio. Asta se întâmpla în primăvară, prin mai ... Pe data de 10 august 1968 am avut decizia de angajare. Și după aceea o mulțime de colegi mă întrebau ce pile am avut, pe cine cunoșteam?! N-am avut nici o pilă, n-am cunoscut pe nimeni ... Iar Petre Brâncuși îi dăduse, ca preocupare, directorului său și oamenilor din subordine, să-i aducă niște oameni de specialitate în secția de folclor. Unde avea nevoie de niște specialiști. Avea două posturi. Pe unul din ele l-am ocupat eu. Și a fost coincidența că i-am căzut ... bine celui care l-a servit pe domnul director Brâncuși cu un specialist care venise să dea concurs pentru altceva.

Eu n-am mai întâlnit mulți oameni în ... pe parcursul activității mele, care să nu aibă, .. sau să aibă, dacă vreți, atât de puține prejudecăți la angajarea unor specialiști. Adică să ia omul așa cum este și să nu se uite ... Trebuie să vă spun că aveam dosar prost! La facultate am intrat la pian ... Am reușit fără loc, pentru că tata era fiu de popă, .. Și ... Era profesor de filozofie, pe stil vechi!... Și pe vremea aceea intelectualii aveau locuri limitate. Era o perioadă, prin anii '61, în care se promovau cu precădere anumite categorii sociale în învățământul superior, pentru a se asigura componența socială, sănătoasă, a viitoarelor cadre, a intelectualității noi etc.

Deci, n-au fost nici un fel de probleme decât cele profesionale, în discuție, la angajarea mea în Radio, și nici după aceea nu am simțit în vreun fel influența ... cum să zic eu ... , vreo presiune din partea directorului Direcției muzicale, care era Petre Brâncuși, în activitatea pe care o desfășuram ca redactor de muzică populară.

Eu, dimpotrivă, am primit îndemnuri de a ieși din șabloanele pe care le-am aflat, de a merge mai departe, de a face și oarece cercetare privind tradițiile, privind istoria.

Era foarte preocupat de cultura românească, de la folclor și până la creația .. marea creație simfonică, Petre Brâncuși.

De altfel, el ne-a îndemnat, pe Marioara Murărescu și pe mine, să ne ocupăm de istoria revistei „Izvorașul” și a preotului Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița, pe care o întemeiasă imediat după primul război mondial. Ne trimitea prin comune, pe la diferiți cărturari care încercau să ridice satul prin monografii, prin ... Era foarte receptiv la toate solicitările care veneau din partea unor intelectuali dornici să valorifice tradițiile culturale ale locurilor.

Așa cum spuneam, în redacția muzicală, probabil că asta a fost una din misiunile sale, pentru că a fost trimis acolo de către conducerea de stat și de partid. Deci, avea o misiune culturală, dar și politică în același timp, de a restructura, probabil, câte ceva din modul de realizare a emisiunilor. În primul rând, de a întineri, dacă vreți, atât limbajul cât și gândirea celor care realizau emisiuni de radio. De a o ridica puțin din stadiul ... așa zice eu, puțin didactic și copilăresc în care se desfășurau unele emisiuni de inițiere, și în același timp de a atrage mai mult vocile autorizate și, așa spune ... muzicologii către realizarea emisiunilor de specialitate. Pentru că, la vremea când ajungeam eu în Radio, peisajul redactorilor muzicali era foarte eterogen. Pe lângă oameni cu pregătire temeinică și absolvenți de studii de specialitate, se aflau încă o serie ... , mai ales în redacțiile genurilor mici, la folclor și la muzică ușoară, și o serie de redactori care se specializaseră în producție, ca să zic așa. Adică, ori aveau alte studii, studii filologice sau un fel de studii de jurnalism, fie își dobândiseră studiile în timpul în care funcționau și nu neapărat studii de specialitate.

Ori, ceea ce a realizat, înainte de toate, cred eu, Petre Brâncuși în redacția muzicală a fost această întărire a redacției cu forțe tinere, noi și o extraordinară deschidere spre emisiunile de inițiere, de cultură, de reconsiderare a valorilor de patrimoniu. În această perioadă, la formațiile muzicale a concertat, a dirijat pentru prima oară după douăzeci și cinci de ani de absență din țară, Ionel Perlea.

În această perioadă s-au cântat și s-au înregistrat simfoniile lui Dimitrie Cuclin, la fel, un compozitor care avusese și el perioada lui de dizgrație. În această perioadă s-au deschis foarte mult porțile tuturor curentelor de creație din muzica românească contemporană și s-au găsit modalități de valorificare în concerte, într-o amplă monografie dedicată simfonicelor Radiodifuziunii Române, apărută acum cinci ani cu ocazia împlinirii a 70 de ani de Radiodifuziune.

Muzicologul Octavian Lazăr Cozma semnaleză tocmai această abundență de creații ale tinerilor compozitori și ale compozitorilor din generația mai veche, chiar și străină. Sigur, într-o stagiune trebuia să optezi. Aduci avangarda străină sau aduci avangarda românească. Eu zic că a fost bine că a fost prezentă

avangarda românească, după ce până atunci nu avusese loc pe scenă absolut deloc, iar publicul, să nu uităm că. .. nu venea la concertul exclusiv de avangardă, ci avea nevoie și de marile lucrări clasice pentru a asigura succesul unui concert. Au fost câteva stagiuni excepționale pe care și Octavian Lazăr Cozma le semnalează, chiar dacă modul în care împarte autorul meritele nu este ... , mă rog, este bazat pe niște criterii care îmi scapă la o primă citire a cărții.

Apare însă, aici, o mare eroare regretabilă. Petre Brâncuși era pe vremea aceea directorul Direcției muzicale a Radioteleviziunii Române, care unea formațiile și redacția, și, așa cum spuneam, în mod regretabil este menționat aici, ca fiind redactor șef adjunct la Radio, ceea ce, nu știu de unde, din ce sursă, am tot încercat .. Am început să mă îndoiesc de cunoștințele și amintirile pe care le am ... (râde). Zic: dom 'ne, chiar așa să fi fost? Nu era așa .. A fost directorul Direcției muzicale, avea, pentru că așa cum spuneam, a știut să-și formeze echipa. Avea o echipă de specialiști care l-au ajutat foarte mult și pe care i-a lăsat să-l ajute. Ceea ce este esențial pentru un conducător să știe să se bazeze pe valorile care îl înconjoară și, în primul rând, să nu le reteze aripile. I-a stimulat, un Mihai Moldovan, un Vasile Donose, care era adjunctul său și din 1969 a trecut să se ocupe mai intens, în special de activitatea din Televiziune, de cea din Radio ocupându-se mai ales Petre Brâncuși. Și cu aceste forțe, că nici un conducător nu face singur ceea ce reușește să realizeze (!), ci realizează cu echipa pe care și-o formează, dacă reușește s-o facă să se miște.

Un atuu, pe care l-a avut și continuatorul său, Vasile Donose, a fost acela că a deschis un orizont foarte larg redactorilor și i-a lăsat să muncească. Și i-a îndemnat să abordeze, sigur, în primul rând domeniile legate de valorificarea muzicii românești cu întreaga ei tradiție și istorie, care fusese puțin trunchiată în modul în care a fost valorificată până atunci. Și, în al doilea rând, marile valori ale culturii universale, care erau prezente și prin invitații din străinătate, și prin activitatea, așa cum spuneam, a unor formații care s-au înființat chiar în timpul acela. De pildă, Ludovic Bacs, unul dintre dirijorii orchestrelor Radio-ului, a înființat, dacă nu mă înșel, în 1969, orchestra de muzică veche, „Muzica rediviva”, cu care, după aceea a pus în scenă numeroase lucrări și opere vechi, redescoperite sau ... , redescoperite pentru publicul românesc, care nu avusese parte de o audiție a acestor lucrări.

Este interesant, și am observat și în acest volum al lui Octavian Lazăr Cozma, se vorbește despre efectele nefericite pe care le-a avut asupra muzicii și vieții culturale, în general, în România. .. Cum să zic eu ... O asprire a cenzurii politice după „Primăvara de la Praga” din 1968. Contextul e complex.... De altfel, așa cum se observă și din descrierea stagiunilor, muzica românească a avut mai puțin de suferit în primii ani de după '68. Cam până prin '71 lucrurile au mers destul de bine. După '71 și începând din '72, după tezele ideologice pe care Ceaușescu le-a lansat, determinând o politizare acerbă a întregii vieți

culturale din România, pregătirea tuturor intelectualilor cu studii ideologice, introducerea ideologiei peste tot. Deci, până în '71 lucrurile au mers destul de bine.

Cenzura nu era chiar atât de aspră, cum se vede acum din ... depărtare. Dar, în '69 ... Să ne amintim. În '56 ... cei care suntem mai maturi, ca să zic așa... (râde). Tinerii nu au amintiri de atunci. În '56 a fost Revoluția din Ungaria și după aceea, la scurtă vreme, au fost mișcări studențești la Cluj. Care au aruncat în pușcării o mulțime de oameni nevinovați, care și-au distrus carierele și noroc că totuși, după câțiva ani, s-a revenit asupra acelor sentințe nefericite și au fost reconsiderați mulți dintre cei implicați în evenimentele de după Revoluția Ungară.

În '68 a fost „Primăvara de la Praga” și, în august, intervenția trupelor Tratatului de la Varșovia, mai puțin România, care s-a abținut și a avut chiar reacții. Dar, la sfârșitul lui '68, în decembrie, chiar de Crăciun, studenții din București au ieșit în stradă și au făcut o mare demonstrație în care au strigat tot felul de sloganuri, inclusiv „Vrem pâine!”, pâine și nu știu ce se mai striga.

Și, în felul acesta, „Primăvara de la Praga”, așa cum și revoluția maghiară influențase și determinase niște reacții în România, în primul rând prin reacțiile populației care, sub forța acestui model, a încercat să meargă pe un drum asemănător și să dobândească niște drepturi pe care nu le avea. Ceea ce a determinat și o reacție a autorității politice și a cenzurii.

Eu făceam la radio o emisiune care se numea „Balade - Pe un picior de plai”, parcă.... Și valorificam balade din arhiva Institutului de folclor, pe care le comentam și le prezentam pe scurt istoria, le plasam în contextul culturii noastre tradiționale și pe parcursul a zece minute dădeam și fragmente, dacă balada era mai mare și nu se putea difuza integral. Erau texte cu probleme, din punct de vedere al interpretării politice. Balade ... „Brâncoveanu”, text de luptă religioasă. Balada „Miorița”, unde un domn care era la Direcția presei... Ei făceau, de fapt, cenzura, și nu conducătorii profesionali, care aveau o ... cenzură de alt tip. Adică o direcționare a conținutului ... Deci, un domn de la Direcția presei mi-a zis: „Dar cum e cu străinul” ... Că doi îs veri primari și celălalt e străinic ...” Și era o variantă de Miorița ardeleană ... „Nu cumva ăsta era ungar și ăia doi aveau ceva cu el? ...” Și a trebuit să-l scot pe străinic, pe străinel de acolo și să nu creadă românul că verii primari din Ardeal aveau ceva cu ... (râde) naționalitatea conlocuitoare. Erau niște aberații. Dar nu veneau de la șefii noștri profesionali, ci de la niște oameni care aveau niște indicații și nu aveau cultură. Pentru că, dacă ar fi avut cultură, nu ar fi făcut această interpretare. Dar s-a întâmplat altceva. După această împrejurare de Crăciun ... Pentru că s-a produs pe fond religios și s-a cerut libertatea credinței, n-am mai avut voie să pronunțăm, .. - venit de la Ceaușescu - cuvinte care aminteau de biserică și de religie.

Deci, când am vorbit eu despre Meșterul Manole, care făcea o mănăstire ... Cineva, o persoană care era în conducerea Radio-ului, era vicepreședinte la

vremea aceea și astăzi este un respectat om de cultură, după ce între timp a avut și o disidență politică, citind, că verifica textele, mi-a tăiat cuvântul mănăstire și l-a înlocuit cu zidire, în comentariul meu.

Întrebându-l voievodul pe meșter dacă mai poate să facă o asemenea mănăstire ... o asemenea zidire ... mi-a zis el... Și eu m-am dus la Petre Brâncuși. Eram proaspăt angajat. Cu o falcă-n cer și cu una în pământ, cu emisiunea în mână... „Dom'ne, eu nu sunt de acord să se dea pe post!” La cruntul Petre Brâncuși, da .. Că a făcut și el o criză, bineînțeles ... (râde), la criza mea. „Și ce vrei să fac? ... N-ai decât să-ți arunci emisiunea pe geam și să te duci ... și tu după ea! Ce vrei? Să mă duc la asta, să-i spun că-i dobitoc?!” Asta a fost reacția. Nu mi-a zis nici dă-o, nici n-o da .. M-a lăsat să fac ce-oi vrea cu emisiunea. Nu m-a sancționat. .. Spun că nu s-a dus la ilustrul stăpân să-i spună. .. Dar mie mi-a făcut bine, pentru că am înțeles că simte la fel. Am încercat eu să pritolesc, să fie mai puține mănăstiri și mai multe zidiri în comentariu ... Am scos fragmentul cu totul, că era penibil. nu? Și asta este ...

Deci, în ceea ce mă privește, eu n-am simțit niciodată din partea lui Petre Brâncuși vreun fel de cenzură ... de-asta .. aplicată asupra textelor ... Ne-a deschis anumite direcții în care ne îndemna să insistăm pe descoperirea. .. pe redescoperirea .. pe readucerea în fața publicului a unor valori care fuseseră date la spate, acoperite de tot felul de platforme, cu alte imagini, ca să nu se vadă anumite zone ale culturii românești. El a tras perdeaua ... A profitat de faptul că o putea trage și a tras-o cât de mult a putut, pentru ca lumina să cadă și în acele colțuri, până unde până atunci era umbră. Și aș vrea să vă amintesc doar două lucruri care mi se par semnificative. În anul 1970, deci la doi ani după ce a venit Petre Brâncuși la conducerea Direcției muzicale, redacția de folclor a ... se numea de „muzică populară”... a Radio-ului, a inițiat unul din cele mai interesante, cred, cicluri care s-au făcut de atunci până acum la radio ... Se numea „365 de cântece”. Se difuzau într-un spațiu de mare audiență, seara, pe programul I... Și conținea în fiecare zi alt cântec din arhiva Institutului de folclor, prezentat de Tiberiu Alexandru. Avem o întreagă fonotecă de aur cu comentariile lui Tiberiu Alexandru, care sunt superbe, sunt savuroase, sunt într-un limbaj accesibil și cu trimiteri la subtilități profesionale ale folcloristicii muzicale, care mi-au rămas datorită acelei inițiative care a fost sprijinită în primul rând de Petre Brâncuși, care i l-a dat pe Tiberiu Alexandru ... Adică l-a chemat pe șeful secției de folclor, care era pe vremea aceea - Tudor Gheorghe -, și i-a trasat sarcina, dacă vreți, sau i-am deschis această oportunitate de a face cu Tiberiu Alexandru această suită de emisiuni în care ... , ce credeți că s-a difuzat .. (?) Tot ... toate categoriile, practic, ale repertoriului vocal înainte de toate. Adică bocete, cântece de jale, cântece sociale, balade, cântece de urât, sigur și cântece de dragoste, și cântece de nuntă ... Deci, nu a existat o limitare tematică a domeniilor cântecului. Făcea cumva Tiberiu Alexandru să le aducă din condei, să nu calce pe bătători susceptibilitățile conducătorilor politici și reușea s-o facă

să treacă. Și ne străduiam și noi și le făceam să treacă „pe unde”, ca să auzim și asemenea lucruri.

Nu se cântau hore și sârbe toată ziua, cum se cântă de vreo douăzeci de ani încoace pe posturile de televiziune, că românul trebuie să fie vesel... Sau vrea să fie vesel. Nu-i place să asculte doine. Atunci se dădeau doine foarte multe.

Și a doua, tot în acea perioadă, în 1970, Gheorghe Ciobanu, un alt ilustru ... regretat muzicolog al nostru, prezenta prin redacția muzicală un ciclu de foarte mare complexitate și interes, care se numea „Geneza și evoluția muzicii românești.” Era un ciclu de inițiere, dar mai mult un ciclu de sinteză, în care pornea de la cele mai vechi manifestări muzicale și ilustra evoluția speciilor, a genurilor muzicale, a modurilor, a ritmurilor, prin culegeri de folclor.

Sigur, și Gheorghe Ciobanu, ca și Petre Brâncuși, erau discipolii lui George Georgescu Breazul, pe care muzicianul, care era Petre Brâncuși, l-a onorat, alegându-și opera sa ca teză de doctorat. Și-a dat doctoratul la Cluj, în anul 1974, în perioada în care era ... Lucra tot în muzică, nu în alte domenii culturale ... Cu o teză de doctorat care, dacă nu mă înșel, a făcut pe urmă obiectul unui volum publicat sub titlul „George Breazul și Istoria nescrisă a muzicii românești”. Petre Brâncuși era profesor de istorie a muzicii și a simțit nevoia să-l reconsidere pe George Breazul, care și el fusese într-o vreme estompat ..

De altfel, Petre Brâncuși și cu Gheorghe Ciobanu au trudit la reconsiderarea și la publicarea operei integrale a lui George Georgescu Breazul. Mă refer și la perioada în care Petre Brâncuși, ca președinte al Uniunii Compozitorilor, a susținut publicarea prin Editura Muzicală, de lucrări de sinteză care se raportau la valorile și la tradiția muzicii românești. După cum, doamna Comișel, în paralel, Emilia Comișel a trudit și trudește încă, la cei peste 90 de ani pe care îi are, la valorificarea operei integrale a celui alt mare savant al muzicii noastre, care a fost Constantin Brăiloiu.

Cred că, prin trecerea sa, mai întâi la conducerea Direcției muzicale, pe urmă ca rector al Conservatorului și după aceea ca președinte al Uniunii Compozitorilor, care cam de atunci a început să se numească și a „Muzicologilor”, dacă nu mă înșel, spre bucuria și mândria celor care, ca muzicologi, astăzi, îl apreciază, mai mult sau mai puțin, pe Petre Brâncuși, care i-a înălțat alături de compozitori. Până atunci era Uniunea Compozitorilor și erau și muzicologi în ea. Dar, compozitorii se uitau puțin peste umăr la muzicologi, care nu erau puși în denumirea Uniunii. S-a făcut dreptate și acum sunt laolaltă.

Deci, cred că prin această triplă acțiune de la nivel de conducere asupra vieții culturale, Petre Brâncuși a contribuit și la o mai puternică integrare a preocupărilor și a acțiunilor celor trei instituții. Pentru că îmi amintesc că pe vremea când era rector al Conservatorului bucureștean, erau mult mai des chemați și implicați în acțiuni ale Conservatorului, decât până atunci. Și viața din Conservator, din Universitatea actuală de muzică, era mai prezentă în emisiunile Radiodifuziunii. Iar profitul era reciproc. Redactorii noștri aflau mai

multe lucruri de la sesiunile și acțiunile universității de muzică, iar universitatea înțelegea mai bine preocupările noastre și venea în întâmpinarea lor.

După aceea, au fost foarte multe acțiuni comune cu Uniunea Compozitorilor și cred că această triplă unire de domenii, și cu relația de colaborare strânsă pe care a continuat-o cu Vasile Donose, care a rămas pe urmă multă vreme la conducerea redacției muzicale, a fost benefică pentru muzica de la radio. Și cred că prin asta a făcut servicii și culturii muzicale și vieții muzicale românești.

Sigur că, în general, ne amintim, înainte de toate, de cei pe care îi vedem pe scenă, la rampă. O să ni-l amintim mai mult, întotdeauna, pe Ludovic Bacs sau pe Iosif Conta sau pe Cristian Brâncuși, nu? Decât pe Petre Brâncuși sau pe ... Nicolae Costin, nu? Care este directorul formațiilor ... (râde). Pe cel care e pe scenă, ni-l amintim întotdeauna, așa cum, când vedem o emisiune sau un concert, ni-l amintim pe cel care a prezentat concertul înainte și după aceea pe cel care l-a realizat, dacă cumva aflăm și numele lui. Sigur, lucrurile nu sunt la fel. Artiștii, întotdeauna, sunt cei care creează de fapt. Ceilalți doar le gândesc, dar fără artiști degeaba gândești, dacă ei nu creează. .. Nu? Dar, asta am spus-o, pentru că uneori e bine să ne amintim că trebuie să îi reconsiderăm și să înțelegem și gestul celor care au făcut posibile aceste evenimente, prin modul cum au organizat, cum au gândit, cum au creat anumite condiții, pentru ca evenimentele să se împlinească. Pentru că de multe ori gândești niște evenimente extraordinare și vine cineva și îți trânteste o poartă în nas și, după ce era să dai premiera, constați că nu mai are loc și că toată munca și toate avânturile și toate idealurile s-au irosit. Iar, așa cum mi-l amintesc eu pe Petre Brâncuși, în ceea ce a depins de el, niciodată aceste avânturi, idealuri și speranțe nu s-au irosit. Și de aceea eu îi port o caldă amintire și nu țin minte încruntările lui, ci îmi amintesc acel „Ce faci, dom'ne?”, care era întotdeauna încurajator, pentru că, după „Ce faci, dom'ne?”, îți arunca imediat o poantă care îți crea bună dispoziție. Mulțumesc! (aplauze)

* * *

- Și noi vă mulțumim, domnule redactor șef adjunct al Societății Române de Radiodifuziune, pentru prețioasa dumneavoastră comunicare.

Aș vrea să fac câteva precizări, că toate intervențiile care au loc aici, toate alocuțiunile, toate comunicările, noi, organizatorii, ne vom strădui să le adunăm într-un anuar, într-o carte, așa cum am făcut și anul trecut. Nu este ușor, dar

nimic nu este greu. Totul se va înfăptui, dacă vrem și acționăm. Țsta este adevărul ... , amintește Ion Sanda.

Pentru că domnul subprefect trebuie să plece, vă rog să-mi îngăduiți să-l însoțesc până la ieșire și până atunci va conduce lucrările domnul director Vasile Marinoiu - director al Muzeului județean Gorj.

- Vă propun să ascultăm, în continuare, alocuțiunea domnului prof. Marin Colțan de la Colegiul Național „Spiru Haret”, anunță prof. Vasile Marinoiu (aplauze).

* * *

- Nod multam sed multum!..., citează prof. Marin Colțan. Tinerețe care vă văd în fața mea și care sunteți majoritatea elevii mei, și mă bucur foarte mult că agreeți asemenea manifestări spirituale. Aveți în Petre Brâncuși o instituție - deja o instituție - care trebuie să vă fie reper în viață, așa cum ne spunea și la curs totdeauna, luați-vă asemenea exemple. Din fericire, Gorjul are foarte multe asemenea manifestări și, poate, nu de-ajuns de valorificabile, pentru personalitățile care au plecat de aici. Și care sunt aici.

Vă spuneam, cândva, stimații mei elevi, cred că mă cunoaște toată lumea din sală, dacă nu personal, măcar prin ce am făcut ... Vă spuneam că celula voastră nervoasă, la ora actuală, are foarte mare putere de lucru. Vă mai spuneam că tinerețea este foarte frumoasă și să vă o valorificați cât puteți mai bine, pentru ca să vă realizați în viață. Lăsați lucrurile derizorii! Lăsați de o parte lucrurile absolut inutile și valorificați-vă în ceea ce puteți, pentru că știu că puteți foarte mult.

Am avut fericirea să fiu coleg cu Petre Brâncuși. Eu începeam Școala Normală, dânsul era pe terminare. Era dirijorul fanfarei Școlii Normale. Un om foarte prețios și, în sensul cel mai bun al cuvântului, avea un profesor de muzică, preot Cicerone Paralescu, niciodată nu conducea corul nostru și fanfara. Întotdeauna pregătea un elev să conducă. Petre Brâncuși a fost alesul pentru fanfară. Petre Brâncuși, care, eu spuneam și cu altă ocazie, se pare că a fost reținută într-o carte acolo, undeva, care, în moment ce era rector la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, secretara a primit ordin categoric: ori de câte ori și oricine ar veni din Gorj, intră la mine indiferent cât de ocupat aș fi sau cu cine aș fi ...

Așa a făcut. Am fost și eu la dânsul, acolo.

Era un om generos. Ne-a ajutat mult Gorjul. Cu brațe de partituri și alte lucrări de muzică, pentru Liceul de muzică. Cu tot felul de colaborări.

Îmi aduc aminte că prin '70 și ... Șeful meu de atunci, de la Cultură, lucram la Comitetul de cultură, mi-a cerut: fă repede un catalog pentru tinerii dirijori!

Ce se întâmplă?! Vin câțiva tineri dirijori din București și din alte părți ale țării, să facă un fel de ucenicie aici, la Gorj ... O activitate culturală teribilă!

Și am făcut. Printre cei care trebuia să-i trec acolo cine a fost? Cristian Brâncuși! Cine-i Cristian Brâncuși? - întreb eu. Scuzați-mi și să-mi scuze și dânsul teribila mea incultură!... Da, chiar ignoranță ... Așa. Este fiul lui Petre Brâncuși. Petre Brâncuși, care a ajuns, vă explicam cândva la clasă ... Dragi elevi, acel clopot al lui Gaus. Urcă, urcă, urcă. Se realizează. Ajunge la apogeu. Acolo a rămas Petre Brâncuși. N-a coborât panta cealaltă. Pentru că mai avea multe de spus. L-a continuat strălucit fiul său Cristian Brâncuși. Eu întotdeauna îi spun „domnu' Cristian”, fiind de-al nostru, de aici. În alte medii i se spune „maestre Brâncuși” și tot felul de adresabilități de astea academice. Noi îl simțim mai de-al nostru, când ne adresăm puțin mai familial.

La ora actuală, dânsul este în fața noastră. La ora actuală, onorabila și venerabila doamnă Brâncuși este în fața noastră. La ora actuală, aveți, stimații mei elevi și invitați, în fața dumneavoastră, o mostră, un model de valorificare, de restituire a valorilor gorjene. De data aceasta e Petre Brâncuși. Venit din zona din care foarte multe alte capete luminate s-au ridicat. Să nu uităm ce nume poartă. Să nu uităm de Brâncuși. Tot din zona aceea. Să nu uităm de Costică Blendea, tot din zona aceea, mare pictor al țării. Să nu uităm de Ion Sulea Gorj - profesor universitar la Timișoara, iar în domeniul artei, la Facultatea de arte plastice și alte persoane. De acolo. Să nu uităm și alte persoane și personalități din Gorj, care cred eu că cei de la Cultură ar trebui să se aplece și cu mai multă sârguință și strădanie asupra lor, pentru că merită să fie valorificați.

Vă spuneam, la clasă, stimați elevi, să luați asemenea exemple în viața voastră, să vă călăuzească. Asemenea exemple, asemenea repere, între care, eu așa avea multe de spus despre Petre Brâncuși, dar așa cum am spus la început: nu mult, multe, ci mult! Așa! La care Petre Brâncuși este unul din asemenea repere, în domeniul muzicologiei. Avem și în alte domenii. Sunt oameni de știință, sunt oameni de cultură, sunt oameni de artă. Nu? Care pot să constituie pentru voi exemple ... Asemenea exemple.

Mă bucur că vă văd aici, în fața noastră. Mă bucur că sunteți de la școala noastră, pentru că Petre Brâncuși a fost elevul școlii noastre! De la Școala normală Târgu-Jiu. De unde au plecat și unde au ajuns și miniștrii ai învățământului. De unde au plecat și au ajuns personalități cu mari funcții în viața politică și administrativă a țării. De unde au plecat și de unde or să mai plece, sunt convins de treaba aceasta, dintre voi, tinerii mei elevi, dintre voi, foarte mulți care să urce pe asemenea culmi ale consacării spirituale și profesionale ale vieții voastre.

Vă doresc să aveți exemplul pe un asemenea Petre Brâncuși! Vă mulțumesc. (aplauze).

* * *

- Îi mulțumim domnului profesor. În continuare, domnul prof. Manoiu, jurnalist la Gorjeanul ..., prezintă prof. Vasile Marinoiu.

- Domnișoarelor și domnilor, eu am să ridic puțin vocea, ca să fiu auzit și în spatele sălii, și am să încerc să mă încadrez în cele zece minute pe care mi le-a acordat domnul inginer Titu Pânișoară, mai deunăzi ... Și voi începe spunându-vă că trăiesc aceeași emoție și bucurie ...

Particip astăzi, la două zile după cea de-a 115-a comemorare eminesciană, la cea de-a II-a ediție a Simpozionului național dedicat muzicologului Petre Brâncuși.

Astăzi, cum spunea acum un sfert de secol Marin Preda, dacă timpul ar mai fi avut răbdare, Petre Brâncuși ar fi fost printre noi, sărbătorindu-și cel de-al 76-lea an de viață. N-a fost să fie așa, iar acum suntem aici - nunc și hunc - pentru a-l omagia pe cel care, văzând lumina zilei la 1 iunie 1928, în Brădiceni - Peștișani, într-o familie simplă de țărani gorjeni, cinstiți și destoinici, modești, harnici și răzbitători, bătătarnici - așa cum se spune pe la noi, pe la țară - avea să ajungă prin muncă și dăruire pe traiectoria de lumină a muzicii românești contemporane, în circumscrierea ei cea mai înaltă și definitivă.

Am avut prilejul să-l văd întâia oară pe distinsul profesor universitar dr. Petre Brâncuși încă de-acum 54 de ani, când își încheia pregătirea liceală, la Școala normală Târgu-Jiu. N-am cunoscut prea mulți brâncușieni - cum li se spune celor din acest neam, de seamă, de pe malurile Bistriței gorjene. Mi-a fost coleg 11 ani prof. univ. dr. Dan Brâncuși, care, la 26 de ani, își lua doctoratul în fizică atomică, participând apoi activ la proiectul românesc al razelor laser. L-am cunoscut pe tatăl său, dl. avocat Nicolae Brâncuși, magistrat gorjean de renume. L-am descoperit relativ târziu din cauza mentalităților de odinioară pe geniul sculpturii moderne, Constantin Brâncuși, cel care, despărțindu-se de Auguste Rodin, spre a-și alege propriul destin în artele moderne, avea să spună: „La umbra marilor stejari nimic nu poate crește.”

L-am cunoscut și l-am studiat, ca filolog, pe marele lingvist Grigore Brâncuși, cel care ani de-a rândul a cercetat în Albania formele comune din limba albaneză și română, pentru a elucida fondul de cuvinte dacice, moștenite în română, odată cu formarea limbii și poporului român.

În această ordine de nume ilustre, vom așeza și portretul lui Petre Brâncuși, ca și pe cel al dl. conf. univ. dr. Cristian Brâncuși, prezent cu noi și astăzi, ca și altădată, și vom observa cum chipurile lor, dăltuite parcă în granit, de unul și același sculptor, dezvăluie vigoare, bărbăție, cutezanță, fermitate, hotărârea luptătorului biruitor, temeritate, dar și o mare generozitate și o vădită sensibilitate sufletească. Așa cum, etimologic vorbind, cuvântul „brâncă” din limba română, întâlnit mai mult în expresii regionale, înseamnă „mână” și prin extensie „mână forte” (a îmbrânci), dar cuvântul „brâncuță” este numele popular al unei plante cu flori galbene (*sisymbrium officinale*), cu proprietăți

tămăduitoare pentru cei în suferință.

Am făcut cu intenție această analogie etimologică.

Tema generală a simpozionului de astăzi ne invită să redescoperim o altă imagine a profesorului Petre Brâncuși, anume aceea de redactor muzical în cadrul Radiodifuziunii Române.

Într-adevăr, în multitudinea preocupărilor sale - cadru didactic, rector de conservator, cercetător, director al Operei Române, președinte al Uniunii Compozitorilor, compozitor, istoric de artă și multe altele - Petre Brâncuși a cunoscut de prin 1968 și truda riguroasă, nobilă și plină de răspundere a unui ziarist în presa audio, ajungând până la desemnarea sa ca director al Direcției muzicale a Radiodifuziunii Române.

Iată cum evocă dl. prov. univ. dr. Doru Popovici, într-un articol intitulat chiar cu genericul simpozionului de astăzi, „Petre Brâncuși și Radiodifuziunea Română”, această perioadă din activitatea marelui nostru muzicolog. („Muzica” nr. 2, 1995):

„Situția (lui Petre Brâncuși) nu a fost prea ușoară, având în vedere că remarcabili maștri ai muzicii noastre, cu merite incontestabile în istoria artei noastre sonore, s-au arătat potrivnici acestor noi orientări estetice. Din păcate, cuvintele acestora, cuvintele unor maștri mari - de altfel, sincere - au fost folosite perfid de exponenții stalinismului în cultura noastră. Nu s-a ținut seamă (pe atunci – n.n. G.M.) de faptul în virtutea căruia aceste orientări (introduse de P. Brâncuși - n.n. G.M.) au semnat un categoric NU! spus imperialismului sovietic, fiind totodată și un categoric DA! pentru intrarea noastră în Europa. Cu atât mai mult, îndrăzneala lui Petre Brâncuși a fost demnă de o nobilă apreciere. Să nu uităm că Petre Brâncuși a promovat în Radiodifuziune mulți tineri muzicieni de o certă valoare, punând într-un con de umbră pe proletcultiștii acelor timpuri, ca Ovidiu Varga, Matei Socor, Mauriciu Vescan, Duși Mura și enumerarea poate continua.

Să nu uităm nici oribilele sentințe, prin care proletcultiștii au exclus din rândurile instituției pe Theodor Rogalski, Dumitru D. Botez, Vinicius Grefiens, Emilia Petrescu, Paul Jelescu, Dumitru Capoianu și câți alți autentici profesioniști români. În timpul lui (P. Brâncuși), muzica românească a fost pusă în adevăratele ei drepturi, atât în viața de concert, cât și în înregistrări. Tot în acea etapă istorică, «au debutat» ca muzicologi în Radio Marțian Negrea, Mihail Andricu, Tudor Ciortea, Liviu Rusu, Petre Ștefănescu Goangă, Gheorghe Dumitrescu și, pe atunci, tinerii Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Cornel Țăranu, Dan Constantinescu, Theodor Grigoriu, Pascal Benteoiu, Liviu Glodeanu, Mihai Moldovan etc. În acest fel s-a pregătit «marea epopee a radioului», condusă, după plecarea sa (P. Br.), de Vasile Donose și Mihai Moldovan, de Iosif Conta și Aurel Grigoraș și alte nume sonore.”

Și mai afirmă dl. profesor universitar dr. Doru Popovici: „În acest sens au fost repuse cu adevărat în viața muzicală ópus-uri de Paul Constantinescu,

Ludovic Feldman, Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Cornel Țăranu, Adrian Rațiu, Tiberiu Olah, Mircea Istrate, Liviu Glodeanu, Nicolae Brânduș, Octavian Nemescu, Lucian Mețianu.”

Între 1 ianuarie 1983 și 24 ianuarie 1984, muzicologul Petre Brâncuși a realizat și a prezentat pe programul II al Radiodifuziunii Române emisiunea sugestiv intitulată „Poemele eterne ale muzicii”. Cine a ascultat această rubrică muzicală, transmisă pe parcursul a 45 de minute, între 17¹⁵-18⁰⁰, oră de vârf într-un program de radio, își amintește că medalioanele muzicale prezentate de Petre Brâncuși erau adevărate eseuri de cuprindere pluridimensională, cu referiri la istorie, filosofie, plastică, literatură și la alte domenii ale științelor și artelor. Au fost evocați în aceste emisiuni, între alții, Gioacchino Rossini (1792-1868), care ne-a lăsat moștenire operele „Tancred”, „Bărbierul din Sevilla”, „Cenușăreasa” sau „Wilhelm Tell”, Vincenzo Bellini (1801-1835), maestru al bel-canto-ului, Beethoven, R. Wagner, H. Berlioz (1803-1869), cu uverturile și operele sale nemuritoare, Giuseppe Verdi, Johannes Brahms (1833-1897), cu liedurile, baladele și sonatele sale, cel mai de seamă simfonist după Beethoven, ca și Robert Schumann (1810-1856), cu minunatele sale miniaturi pentru pian.

Comentariile lui Petre Brâncuși, care se întindeau câteodată pe lungimea a două-trei emisiuni, erau întotdeauna ilustrate cu selecțiuni muzicale atent culese din uverturi, coruri, arii celebre, tablouri și alte fragmente sugestive din creațiile acestor compozitori.

Chiar dacă exegezele lui P. Brâncuși se refereau la genii ale componisticii și simfonisticii universale, de fiecare dată muzicologul maestru realiza comparații și paralele cu muzica românească, ancorând astfel particularul, în general și spiritul muzical-artistic românesc în universalitate. În emisiunea „Poemele eterne ale muzicii” din 16 august 1983, de pildă, Petre Brâncuși elogia de-acum celebrul Oratoriu „Tudor Vladimirescu” de Gh. Dumitrescu, cu tot atât de cunoscutul „Marș al lui Tudor”, care ne este atât de drag nouă, gorjenilor, ca „un memorabil reper al vieții muzicale românești.” (P.B.)

Puțin mai târziu, în data de 29 noiembrie 1983, prefațând sfânta noastră sărbătoare de la 1 Decembrie, când se aniversau șase decenii și jumătate de la Marea Unire din 1918, Petre Brâncuși și-a construit emisiunea dedicând-o acestui eveniment remarcabil al istoriei naționale, ilustrând-o cu piese corale precum „Pe-al nostru steag” și „Tricolorul” din creația lui Ciprian Porumbescu, sau „Sfântă zi de libertate” de Alexandru Flechtenmacher.

Ca ziarist cu experiență nemijlocită de peste 33 de ani în mass-media, îmi permit să afirm în fața dumneavoastră, la acest simpozion, că emisiunile de odinioară ale muzicologului Petre Brâncuși sunt și vor rămâne autentice modele de abordare și tratare a creațiilor muzicale valoroase și perene, că autorul lor a fost și în acest domeniu un magister, cu un incontestabil talent. De aceea credem că recuperarea acestor creații publicistice și editarea lor într-un volum se impune cu necesitate și ar însemna o completare a operei scrise a regretatului

nostru muzicolog.

În aceeași ordine de idei și fapte de până acum, credem că prof. univ. dr. Petre Brâncuși merită cu prisosință un bust care să fie amplasat într-un scuar central din municipiul nostru, merit să amintească generațiilor de azi și celor de mâine despre acest ilustru fiu al Gorjului și al României.

Vă mulțumesc pentru atenție! (Aplauze).

- Vizavi de cele amintite de domnul prof. Manoniu, trebuie să mai aduc și eu o completare în ceea ce privește acel „colț” Petre Brâncuși, care este la muzeu din donația domnului Cristian Brâncuși și a doamnei Marietta Brâncuși, încă de anul trecut, și care, spun eu, are o deosebită importanță pentru gorjenii și în cadrul panopliei personalităților istorice și culturale ale județului Gorj. În continuare, dăm cuvântul domnului Florin Berculescu, de la Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” Tg-Jiu și din Craiova, nu?... dacă nu mă înșel...

* * *

- Onorat prezidiu, distins auditoriu. Încep prin a vă mărturisi că sunt extrem de emoționat pentru că mi s-a acordat această onoare și prin a constata că.... cred că sunt cel mai tânăr din cei care, cu modestie și cu cinste și-au adus contribuția în a modela câteva gânduri referitoare la imaginea celui care a fost maestrul Petre Brâncuși.

Mă simt măgulit, deci, de a fi invitat printre atâtea personalități din lumea muzicală națională și gorjenească, să adresez câteva din modestele mele gânduri în legătură cu personalitatea celui care a fost profesor universitar doctor muzicolog Petre Brâncuși.

Înainte de orice, se cuvine să mulțumesc familiei care m-a susținut într-un mod special, în tot ceea ce am încercat și în tot ceea ce am făcut în viață.

Încep prin a aminti, nu știu dacă în primul rând, într-un mod sensibil pentru mine, pe doamna Olga Jinga, cea cu care am avut - Dumnezeu s-o odihnească! -, niște contacte extrem de emoționante, de vibrație sufletească și de ajutor din partea domniei sale, în perioada în care am prins-o în funcție în cadrul Conservatorului, în cadrul Universității de Muzică din București. Apoi este vorba de nepotul domniei sale, maestrul Cristian Brâncuși, aici de față, de care mă leagă.... - de atunci, îmi place mie să spun - o caldă prietenie, și de familie, în general.

O legătură cu totul specială, am avut-o și o am în continuare cu poetul Ion Popescu-Brădiceni, pe care l-am cunoscut separat și, ulterior, am aflat că era rudă cu maestrul Petre Brâncuși. Proiectele noastre comune, de multe ori au fost

convergente și am avut sprijin indirect în întâlnirile cu maestrul Petre Brâncuși.

Sigur, n-aș dori a discuta atât de mult despre activitatea sa la Radiodifuziune sau la Conservator, la Opera Română sau la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, deoarece atâtea personalități, în mod ilustru, au evocat-o și în cadrul primului simpozion și în cadrul acestuia, celui de-al doilea.

Doresc, mai ales, să schițez gânduri, impresii despre Petre Brâncuși, care m-au marcat și m-au însoțit în viață. Pe maestrul Petre Brâncuși l-am cunoscut într-o vizită, eram extrem de mic atunci, aveam opt ani sau nouă ani, nu mai rețin exact, când și-a oferit sprijinul, încă de pe atunci, la Școala de muzică din Târgu-Jiu, cu sfaturi, cu partituri, cu diverse lucruri, ceea ce îmi amintesc eu. Venise degajat. Sigur, cu o mină oarecum severă. Și ne-am așezat. M-a întrebat, cordial, ce știu să cânt, ce am făcut, cum am făcut. Și a început printr-o propunere care, sigur, că m-a surprins atunci: „Hai să cântăm niște game...”, Nimic altceva. Și m-am repezit la pian, sigur, cu emoție, cu freamăt, așa, cu neliniște. Cu patru octave, repede. Și imediat m-a stopat. A spus că „Nu! Lucrurile astea se studiază rar. Întâi pe o octavă, pe două. Și apoi, în final, pe întreaga claviatură.” Sigur că atunci mi s-au aprins mie niște beculețe, așa, niște semnale în ceea ce privește o mai profundă aplecare asupra studiului la pian. Tot atunci am intuit, oarecum, în domnia-sa, o persoană incomodă, fapt ce avea să se dovedească peste ani, pentru mine, drept o mare calitate. Deci, am spus și repet: o mare calitate. Era vorba de incomoditatea celui care caută permanent. Că e veșnic nemulțumit, totdeauna sever cu sine și poate mai blând cu alții. Și cu mine, mărturisesc, a fost mai blând decât cu sine. Lucru pe care a reușit, spun eu, să-l aplic cu mine însumi.

L-am cunoscut pe maestrul Petre Brâncuși mai bine, cu puțin înainte de anii '90, în tihnă, în grădina casei din strada Lainici și apoi la Brădiceni. Și am selectat o mulțime de sfaturi. Am fost întrebat, bunăoară, dacă solfegiez. Pentru el exista, așa, o tendință printre cei care cântă la pian să nu mai solfegieze. Lucru pe care l-am întâlnit și astăzi ca și cadru didactic. Și domnia-sa m-a sfătuit să pornesc cu solfegii ușoare, interpretate, chiar interpretate. Pentru că, așa cum solfegiezi, așa și cânti la instrument. Și așa cum ești ca profesor.... așa ești și ca om. Pentru el muzica este oglinda sufletului omenesc. Nu ai cum să minți.

Am aflat atunci despre Petre Brâncuși, iubitorul de folclor, cu câtă dragoste și nostalgie se abandona în lumea satului românesc. Am înțeles din clipele pe care le-ar fi dorit cât mai lungi, să fie acolo, în lumea cântecului gorjenesc.

Demn de reținut e, din cât am înțeles, cum îndeplinea atât de conștiincios, chiar pedant, funcții de conducere, într-o perioadă comunistă, internaționalistă și atee, totuși, în mod declarat, reușind să scrie despre muzica noastră națională, despre folclorul românesc, cu puternice valențe bizantine și, deci, creștin-ortodoxe, cum de altfel au făcut și mulți alții din autorii de muzică din acea perioadă.

Sunt câteva aspecte remarcabile în activitatea domniei-sale, cât timp a fost directorul Editurii Muzicale a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor. Cum ar fi, el a ajutat la apariția unor lucrări care prin calitatea lor au concurat cu marile case vest-europene. N-am să mai amintesc aici că a susținut repunerea în viața muzicală a ópus-urilor multor autori, care au fost deja citați, cu orientări estetice de cele mai multe ori potrivnice vremii. Muzica a fost astfel repusă în drepturi, în viața de concert și prin înregistrări.

Sigur că a ajutat, așa cum s-a mai spus, la apariția noului val de muzicologi, parte dintre ei, cu recunoștință o spun, mi-au fost dascăli mie. Și pe care i-a ajutat. Și întreb: oare câți alții, pe care eu nu-i cunosc, nu au fost ajutați?

Acum îmi permit să fac o scurtă paranteză. Pentru că aflu, în unele concursuri, mă rog, de muzică, tendința potrivit căreia nu e bine să alegem lucrări de compozitori români din perioada comunistă. Pentru că n-ar fi apreciate. Că nu se cântă decât Enescu, Silvestri, Bartok, Paul Constantinescu, Marțian Negrea și alții. Dar restul, unde sunt? Câți dintre ceilalți nu au creat lucruri de valoare? În plină perioadă comunistă. De mare valoare. Pe care i-am amintit deja: Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Cornel Țăranu, Liviu Glodeanu, Nicolae Brânduș, Octavian Nemescu, Doru Popovici. N-ar trebui să ne lăsăm păcăliți de un titlu al unei lucrări sau de ... De foarte multe ori în asemenea lucrări s-au ascuns dezvoltări de maximă valoare, de foarte mare susținere, în planul ideilor muzicale. Și care ne fac cinste. Și care ar trebui, în continuare, puse în drepturi. Așa cum a reușit să facă maestrul Petre Brâncuși în acea perioadă, în mod absolut corect.

Spunea domnul Gruia Stoia de înăsprirea cenzurii în muzică după „Primăvara de la Praga”. Dar, întreb, dacă nu cumva, și spun cu ghilimelele de rigoare, astăzi nu e o cenzură dictată de considerente economice, din nefericire? Cu toată bunăvoința noastră, a tuturor. De dificultăți prin care trecem cu toții.

Iată, ca o paralelă între ideile mele de acum, ca tânăr muzician ... Iată ce a reușit să facă Petre Brâncuși pentru muzica românească și pentru „marile ei primeniri!” De asemeni, e vorba de coruri patriotice. Și vreau să mai semnalez niște lucruri legate de patriotismul care, e puțin demonetizată ideea... Ar trebui reformulată. Nu de natură găunoasă, ci una de refacere, de primenirea ei, de repunere a acestei categorii patriotice - a nu ne feri de această categorie - pe pedestalul pe care îl merită. Pentru că aceste coruri patriotice au constituit de multe ori chemarea noastră la luptă. La ținerea moralului. Românității și românilor, în general, sus. Împotriva unor tendințe asupritoare.

De multe ori îl priveam pe maestrul Petre Brâncuși și vedeam cum se închide brusc. Scrutând orizonturile. Sigur, dădea uneori senzația de om închis, taciturn uneori. Se închidea în sine. Și tot atât de repede, din umbra severității, de pe chip, răsărea o brumă de soare. Binevenită. Avea în camera alăturată, discuției noastre, camera de lucru. Și acum văd prin ușa întredeschisă .. vrafuri de cărți, documente ale vremii. Și rareori se întâmpla să nu se gândească și la

altele din proiectele domniei-sale. Cât timp vorbea cu interlocutorul. Chiar îmi amintesc că, forma la un moment dat o cută din asta. Rămânea dus pe gânduri. Și intuiam, chiar în copilăria mea de atunci sau în adolescența mea, că încolțește chiar în acele momente un gând în mintea domniei-sale.

Sigur, că nu mă pot opri ca la aproape zece ani de la dispariția sa, fiind un veritabil analist de folclor, și spun cu reticentă - de ce? - pentru că este prea puțin ce am spus eu din toate preocupările domniei-sale. Deci, analist de folclor, printre multe altele. Și mă întreb, în contextul actual al libertății de opinie, de credință religioasă - și mie îmi place să spun ortodoxă, fiind cea mai veche religie creștină - în condițiile în care oamenii de la sate pot să reorganizeze tradiția românească, obiceiurile. Atât cât se mai pot păstra, în condițiile mondializării prezente, ale ecumenismului și globalizării.

Mă întreb cum se pot stăvili sau cine mai poate stopa apariția și proliferarea în planul ideilor fecunde și în sfera culturii autentice naționale a elementelor non-culturale de tip hibrid - manele și altele - a contaminării folclorului, portului popular sau a renunțării la el, fiind conștient că enumerările mele de aici sunt parte integrantă a unor tendințe generale mult mai periculoase?

Am făcut, onorat auditoriu, această paranteză, în ideea că personalități ca dumneavoastră și mulți alții, cu modestie spun și cu încredere, cu speranță, că pot prelua drumurile maestrului Petre Brâncuși. Și nu mă refer aici la cele strict muzicale, cât mai ales la cele de moralitate, de simplitate severă, angajament și sensibilitate, abnegație și dăruire, în slujba muzicii pure, debarasate de orice impurități.

Profîit de această ocazie, pentru a-mi depune, la rădicina vieții veșnice a ilustrului dispărut prea devreme dintre noi, profunda mea recunoștință, Și închei, spunând: Dumnezeu să-l odihnească! Vă mulțumesc! (aplauze).

* * *

- Aș vrea să spun că sunt câțiva colaboratori ai lui Petre Brâncuși, care nu au putut să vină, dar și-au trimis comunicările, printre care amintesc pe domnii Nicolae Brânduș, Doru Popovici și Octavian Nemescu - informează prof. Vasile Marinoiu.

* * *

Onorată asistență,

Cu permisiunea dumneavoastră și prin intermediul tânărului meu coleg Cristian Brâncuși aş dori să vă comunic câteva gânduri legate de personalitatea și locul pe care Petre Brâncuși l-a deținut în amintirea mea și în viața muzicală, într-o perioadă extrem de complicată a destinelor culturii românești. O perioadă de aproape 40 de ani, pentru mulți, o viață de om.

Deși evoluând fiecare aproape paralel, în diferite medii, am fost cu toții direct implicați în aceeași operă de edificare a unei culturi muzicale în plină expansiune și știm cu toții în ce condiții ne-am dus munca.

Nu vreau, în scurta mea intervenție, să fac vreun nou proces comunismului în România. Și cred că ar fi nedrept din partea mea - nedrept și față de Petre Brâncuși, care a reprezentat Partidul și politica sa după cum a putut, și el ca și mulți alții - să afirm că tot ceea ce a fost a fost rău și după căderea dictaturii curge numai cu lapte și miere. Și aceasta cu atât mai mult cu cât, așa cum l-am cunoscut personal pe Petre Brâncuși, am descoperit în el mai ales **omul, umanitatea**. O anume căldură sufletească, ascunsă și în mod ciudat, imprezvizibil, reprimată în umbra comportamentului omologat de reprezentant al politicii de partid. O rezistență nemărturisită și crâncen resimțită pe dinăuntru, menită a fi descoperită numai de cei ce pot să **vadă** în pofida evidenței, contra multiplelor absurdități ce ne-au bântuit viața și munca zeci de ani și pe care era obligat să le patroneze. Fiecare s-a descurcat cum a putut. Nu este nicidecum vorba să ponegrim tot ceea ce s-a realizat în cultură în anii, '50-90, și aceasta în special datorită faptului că, încă de la început, s-au pus bazele înființării unor instituții artistice și de învățământ, care și azi funcționează și produc cultură. (Să vedem cum vor mai funcționa și după 2007!)

S-au creat condiții excepționale de viață și muncă artiștilor (nu chiar tuturor, e adevărat!). Dar generații de învățăcei de pe atunci au devenit marii maeștri de azi și de mai ieri, fiind rodul acestei tradiții culturale și pedagogice de excepție. Nimic din toate acestea nu ar fi fost posibile fără o investiție materială din partea statului, fără precedent în acest domeniu și fără munca, uneori și viața - unor generații de cadre de conducere din cultură care au dus în spate toate avatarurile deciziilor trecute prin toate „furcile caudine” ale politicilor de partid. Se pare că și acest, unic - aş zice - mare merit al comunismului în România de după război a fost compromis în ultimii ani dinainte de 1990, odată cu proliferarea fără precedent a inculturii și prostiei crase de la vârful ierarhiei politice.

Au fost activiști din activul de partid care au aplicat cu intransigență și așa-zisă „principialitate” seacă și autoritară tot ce venea de sus, alții parcă mai luptând, cât se putea, cu incompetența și prostia. Unii, prin creație, interpretare, prin verb, emigrație, alții cu propria lor conștiință.

În această lume pestriță, Petre Brâncuși era o prezență destul de singulară.

Nu arareori l-am surprins, fie direct, fie din povestirile altora, în situații greu de înțeles, dacă ne-am fi rezumat la aparițiile sale publice, fie în postura celui lăcrămând când a auzit de groaznicul accident al unui copil (este vorba de unul dintre copiii lui Ion Baciuc - marele nostru dirijor), fie închizându-se singur în biroul pe care îl ocupa în calitate de președinte al Uniunii Compozitorilor, timp de 30 de minute, când, conform obiceiului de partid, a fost destituit din această funcție. Era o practică curentă: cei folosiți până la epuizare erau apoi aruncați de colo până colo, fără explicații, fără mulțumiri (foști tovarăși de drum - parcă așa le zicea. ..). Unde ai fost, tu, Țepeș, Doamne! Ce s-a petrecut în sufletul lui în acele 30 de minute, în care și-a întrerupt contactul cu cei dinafară, cine poate ști? Fiecare își poate imagina orice ...

Cât a fost președinte al Uniunii Compozitorilor, Petre Brâncuși a realizat lucruri remarcabile. În primul rând a diluat „găștile” bine cimentate de ani de zile de prin toate organismele Uniunii, le-a înprospătat, în parte, le-a întinerit, a înființat alte secții de creație. Nu de cenzură politică era vorba prin aceste comitete și comiții (oricum muzica, mai ales cea fără text, era total în afara capacității de înțelegere „partinică” a culturnicilor de epocă), ci de o cenzură mafiotică, direct legată de „politica propriului buzunar”. Se găseau din belșug tot felul de farsori, a căror principală îndeletnicire era de a convinge în stânga și în dreapta, pe oricine trebuia, de „principialitatea” lor - în raport cu alți colegi de breaslă - și a-și promova ca atare propria mediocritate. Ne putem bine lăuda cu asta.

Petre Brâncuși era impermeabil față de aceste manipulări și, cu toată ciudățenia (aparentă) în reacții și, mai ales, cu acea fină cunoștință de oameni și situații, rod al propriei înzestrări și intuiții - hai 'să-i zicem - oltenești (am avut și eu olteni în familie și știu despre ce este vorba!) și rod, totodată, al tuturor situațiilor de viață prin care a trecut (și nu era prea ușor în acel timp să dansezi pe sârma politicilor vremii!), el găsea mai totdeauna o soluție realistă și corectă de a pune piciorul în prag cum se cuvine.

L-am cunoscut încă din prima perioadă a activității sale de la C.C. ... anii '50, când, ca și multora dintre colegi și mie mi-a rezolvat, după cum s-a putut, mai știu eu ce chestiuni personale. Și pe atunci și după, până la venirea lui Popescu Dumnezeu la locul în cauză, oamenii de cultură erau primiți și audiați (măcar). Petre Brâncuși le-a rezolvat multe dintre solicitări și unora și altora, după cum mi-a fost adus la cunoștință. Au urmat anii '60, când se părea că avem de a face cu o deschidere culturală și politică. Dar, ca toate minunile românești, minunea a durat până la începutul anilor '70, când i-a urmat faimoasa „revoluție culturală”, de inspirație chinezească, cel mai mare dezastru, continuat până în 1990. (Nu știu cum va arăta după 2007.)

Am impresia că perioada deceniilor 7 și 8 a fost calvarul vieții lui Petre Brâncuși. Ca director al emisiunilor muzicale radio asculta zeci de ore zilnic tot ce apărea pe posturi, cu o rezistență fizică și psihică neobișnuită. Nu este de

mirare că sănătatea i s-a șubrezit ireversibil. Au urmat boli de inimă și deficiență de adaptabilitate - uneori destul de serioase - cu colegi și subalterni. Nu le știu pe toate și, de fapt, nimeni nu-i judecătorul nimănui, în afară de Unul singur - în care crezi sau nu.

Dar, ceea ce este mai mult decât evident, este că o viață de om, petrecută într-o mizerie schizofrenică, în care una gândești și alta ești obligat să faci și să spui, nu avea cum să fie bună nici pentru cel în cauză și nici pentru cei din jur. Lucru remarcat mai ales în anii '70 în Conservatorul „Ciprian Porumbescu” (acum îi spune altfel), perioadă când a deținut funcția de rector și în care s-au petrecut cele mai mari seisme din istoria postbelică a acestei instituții: desființarea anexelor artistice, reducerea drastică a cifrei de școlarizare, până și raderea bărbilor ... Toate prin ordin venit de sus și cu „sabia lui Damocles” deasupra capului.

Deși ne-am trăit viața fiecare în felul său, departe zi cu zi, poate, unul față de celălalt, i-am purtat dintotdeauna o prietenie (la fel de neobișnuită ca și relația dintre noi), care mi s-a părut, și nu o dată, împărtășită. Poate și datorită faptului că am ajuns în „lume” - ca și el - sărac și numai pe propriile picioare. Aceasta cu atât mai mult cu cât, întâlnindu-l odată, după Revoluție, pe scările Casei cu Lei (redată Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor), am schimbat câteva vorbe care mi-au rămas tot timpul în amintire. Avusese ultimul infarct și, totuși, nu puteam să cred că avea să fie ultima noastră convorbire. Mi-a spus „să am grijă de Cristian.” Nu știu cine a avut de fapt grijă unul de altul: eu de Cristian sau el de mine? Îi datorez două dintre cele mai realizate înregistrări ale unor lucrări de extremă dificultate din creația mea. S-ar putea zice că cele două litere care ne deosebesc ca nume de familie (am fost de nenumărate ori apelat Brâncuși în loc de Brânduș - spre cinstea mea, evident!) mai ales ne apropie decât ne despart.

Oricum, viața noastră, a tuturor, aparține urmașilor noștri. Dar datoria noastră, a celor încă prezenți, este să-i respectăm pe cei plecați de lângă noi și să-i vorbim de bine. Să-i lăsăm să-și doarmă somnul de veci în pace. Și, mai ales, să-i înțelegem.

Nicolae Brânduș
iunie 2004

* * *

Emisiunea de radio:

CORRESPONDENȚE SPIRITUALE

Joi, 27 iunie 2004, pr. 2, orele 14³⁰

PETRE BRÂNCUȘI

Pe muzicologul și profesorul universitar, doctor Petre Brâncuși, l-am cunoscut în toamna anului 1950, la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București. Am fost colegi la această instituție a lumii Euterpei, pe fond spiritual românesc, între anii 1950-1955, într-o epocă tragică a României, când, de fapt, țara noastră a fost o colonie a Uniunii Sovietice, după rușinoasa vânzare de la Yalta, a „trio-ului rușinii” - alcătuit din Roosevelt, Churchill și De Gaulle ca să-l citez pe răscolitorul Petre Țuțea ...

Am trăit intens și am asistat, cu multă durere-n suflet, la sinistra „Săptămână a muzicii românești”, din anul 1951, când „Constelația Matei Socor” a aplicat - inchizitorial! - Tezele „Revoluției lui Jdanov”, în virtutea cărora, cultura românească a fost umilită, promovându-se estetica „Realismului socialist”, antiartistică, antinațională și, mai ales, anticreștină! Atunci au fost puși la stâlpul infamiei maestrul muzicii românești, în frunte cu Mihail Jora, Paul Constantinescu, Ion și Gheorghe Dumitrescu, Constantin Silvestri, Theodor Rogalski, Zeno Vancea, Mihail Andricu, George Breazul. Tezele lui Jdanov s-au resimțit - îngrozitor! - și în Societatea Română de Radiodifuziune, unde „Diktatura lui Matei Socor” și a tovarășilor săi - Ovidiu Varga, Duși Mura, Blejan, Robicek, Mauriciu Vescan - a dat naștere. spiritual, la un „dezastru de succesiune”! Abia după anul 1964, când au fost scoși deținuții din România, din închisori, s-a putut vorbi de „**La Musica del disgielo**”... („Muzica dezghețului”...) - ca să-l citez pe tulburătorul meu prieten, de la Roma, pe compozitorul și muzicologul Roman Vlad. Dar, marele reformator, din Societatea Română de Radiodifuziune, poate fi considerat Petre Brâncuși, care-n anul 1968 a fost numit redactorul șef al instituției. Petre Brâncuși, cu o mare diplomație, a schimbat „structurile staliniste” ale radio-ului și a adus muzicieni, de un înalt profesionalism, iar, în acest sens, îi citez pe Theodor Drăgulescu, Mihai Moldovan, Liviu Ionescu, Doru Popovici, Vasile Donose, cel care va prelua, creator, munca rodnică a lui Petre Brâncuși, după ce acesta a fost numit rector al Conservatorului „Ciprian Porumbescu”. Mai subliniez că, au fost - total! - reabilitați, în radio, în vremea conducerii sale, Mihail Jora, Mihail Andricu, Paul Constantinescu, Zeno Vancea, Constantin Silvestri, D. D. Botez, Theodor

Rogalski, Ion Vanica, Mircea Basarab, Vinicius Grefiens, Bogdan Moroianu, Dumitru Capoianu, Nicolae Coman - ca să-i citez pe cei mai importanți muzicieni ai vremii, loviți pe nedrept, de „Constelația Matei Socor”. O precizare: o parte din cei nou promovați în radio - i-am menționat, cu precădere, pe Theodor Drăgulescu, Mihai Moldovan, Nicolae Coman și subsemnatul - au avut „dosare politice vulnerabile”...

Stagiunea de concerte și emisiunile radioului au cuprins foarte multă muzică românească, dar și muzică modernă, fiind repuși în actualitate Enescu, Bartok, Stravinsky, Varese, Stockhausen, Nono, Boulez, Xenakis, Penderecki, Lutoslavski și muzica de avangardă, generată-n „Cenaclul Mihail Andricu” mă refer la ópus-urile, pe nedrept condamnate, de „Constelația Matei Socor”, ópus-urile valoroase și novatoare create de Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Mircea Istrate, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Dumitru Capoianu, Adrian Rațiu, Theodor Grigoriu, Miriam Marbé. Pentru prima dată, în istoria radioului, au fost concepute adevăratele suite de muzicologie, toate de un înalt profesionalism, „debutând” - acesta-i cuvântul ... - Dimitrie Cuclin, Mihail Andricu, Mihail Jora, D. D. Botez, Zeno Vancea, Tudor Ciortea, toți cei din „Cenaclul Mihail Andricu”, apoi îi mai amintesc pe Sigismund Toduță, Liviu Comes, Tudor Jarda, Vasile Herman, Cornel Țăranu și enumerarea poate continua.

La Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, Petre Brâncuși a încurajat - substanțial - promovarea celor mai valoroși profesori și a contribuit la punerea în lumină a celor mai dotați studenți. Ca președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor a preluat, de pe noi poziții, minunatele realizări ale altui demn fiu al Olteniei, ale lui Ion Dumitrescu; tot în acea vreme, membrii breslei au avut excelente condiții materiale - spre deosebire de cele din „Era României post-decembriste”, **penibile!!!** Ca director al Editurii muzicale, Petre Brâncuși a ridicat prestigiul instituției; se publicau peste 400 de titluri pe an, iar condițiile grafice au putut rivaliza cu cele ale marilor edituri din Europa de Vest. Ca director al Operei Române, Petre Brâncuși a continuat tezele luminoase ale minunatului dirijor, muzicolog și compozitor Mihai Brediceanu și a prezentat publicului foarte multe opere și baleturi ale compozitorilor români. O altă precizare necesară: în zilele noastre, Editura muzicală scoate foarte puține titluri, iar Opera Română ni se înfățișează într-o regretabilă involuție! Ca muzicolog și profesor universitar, doctor Petre Brâncuși a pus accentul pe muzica românească, iar dintre ópus-urile lui relievez amplul volum dedicat lui George Breazu - de altfel unul dintre puținele studii profunde dedicate acestui astru al artei noastre sonore.

În concluzie: Petre Brâncuși a fost condus, în toate acțiunile sale, de un vibrant patriotism; de altfel, „Patria ca meditație” este motto-ul ce poate sta la toată fecunda lui activitate, de tulburător „oltean filo-român”!

IN MEMORIAM PETRE BRÂNCUȘI

O ... Petre Brâncuși ...
O ... prieten și exponent
Al „generației de aur” a
Lui Nichita Stănescu
Și Tiberiu Olah ...
Azi, când mă gândesc
La realizările tale,
Ca muzicolog și
întâistător al atâtor
Instituții muzicale din
România,
Nu pot a nu spune că
Ai simțit românește.
Ai crezut, ca-n preceptele christice
Și ca-n lumina soarelui,
Cu o constanță de granit,
Că avem o spiritualitate.
Străveche, originală și profundă,
De popor daco-roman,
Care s-a născut creștin
Și a dat omenirii,
Pe astralul Eminescu,
Pe înțeleptul Brâncuși
Și pe doinitorul
George Enescu, cei trei ce alcătuiesc,
În eternitate:
Triumviratul sublim al
Apoliniculturii românești.

O ... Petre Brâncuși ...
Ai murit prematur,
Dar l-ai lăsat să-ți continue opera,
Pe fiul tău, Cristian,

Interiorizat ca expresia
Unei icoane bizantine,

Încât pot spune că,
În lumea livezilor de apoi,
Viețuiești în armonie
Cu a binelui constelație.

Ai trăit cu frica lui Dumnezeu,
Răspândind adevărul
Și frumosul;
Ai fost convins că,
Nu trebuie să ne clădim fericirea
Pe nefericire altora,
Că trebuie să muncim,
Nu numai pentru noi,
Ci și pentru cei mulți.
De un crud destin oropsiți,
Alinându-le durerile
Și înălțându-i
Sufletește....

Ai cântat,
Ai luptat
Și ai contribuit
La înfrățirea Românilor,
Știind că eufonia Buneiînțelegeri din Țară
Semnifică
Purificarea inimilor,
Obținându-se splendoarea
Cerului moral,
Mai limpede decât cerurile fizice,
Încât putem „muzicaliza”, tainic,
Pe cuvintele, de un lirism fremătător:
**„Pe vatra ta de visuri
S-a pârguit o stea” ...**

Doru Popovici

* * *

Venirea lui Petre Brâncuși la conducerea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor în anul 1977, a însemnat pentru mine, cât și pentru alți compozitori care au făcut parte din orientarea estetică de avangardă, un moment favorabil, încurajator, prielnic, de bun augur.

Căci, după ce am fost ani de zile marginalizați, considerați fiind ca un grup artistic subversiv, ce trebuia ținut la distanță, Petre Brâncuși a fost acela care ne-a adus în prima linie, considerând că este de datoria lui să ne sprijine, întrucât a văzut în noi un bun spiritual românesc de export. La acea vreme compozitorii români, ca de altfel toți creatorii de artă, se împărțeau în două categorii: tradiționaliștii și avangardiștii. Până la venirea lui Petre Brâncuși la conducerea Uniunii, tradiționaliștii majoritari dețineau puterea și își impuneau punctul de vedere.

După 1980, adică în era postmodernă, această demarcație (între moderni și tradiționaliști) s-a estompat substanțial. Petre Brâncuși a avut un fler pe care alți muzicologi nu l-au posedat și anume de a ști exact cine sunt valorile autentice ale componisticii românești care trebuiau sprijinite, împinse în față, exportate. Perioada lui în această funcție a fost scurtă: 1977-1982. Dar, în respectivul interval de timp, mie mi s-au tipărit trei lucrări simfonice și una de cameră. Până atunci, din 1965, când am devenit membru al Uniunii, și până în 1977, nu mi se editase decât o singură piesă camerală și alta într-o culegere de coruri. Tot sub președinția lui Petre Brâncuși mi s-a cântat și numărul cel mai mare de creații muzicale, comparativ cu anii anteriori, fără să fi făcut nici un compromis de natură politică, poate, cu excepția opusului orchestral „Patru dimensiuni în timp – 1918”, care, de fapt, era dedicat momentului de săvârșire a României mari, ce merită și astăzi, după opinia mea, să fie cinstit.

În acea vreme (aveam 37 de ani) am primit pentru prima dată premii ale Uniunii și Premiul Academiei Române. Petre Brâncuși a fost cel care m-a introdus pe mine, pe Corneliu Georgescu și Lucian Mețianu, ca membri în Biroul Simfonic. Asta se întâmpla în 1979.

Am primit sprijinul său în realizarea unei muzici de factură electroacustică (este vorba de „Concentric”), încă din 1968-69, când era directorul serviciului muzical din Radio. Tot atunci, Corneliu Cezar a compus, în aceleași condiții și cu aceeași susținere, prima operă de orientare spectrală: „AUM”. Petre Brâncuși a fost foarte sensibil la ideea noastră de a se înființa în Radio un studio electroacustic pentru muzica de acest gen. Neapariția lui s-a datorat ulterior unor cauze de altă natură.

Timpul în care s-a găsit Petre Brâncuși la conducerea U.C.M.R. și a Conservatorului (ce se numea atunci „Ciprian Porumbescu”) nu a fost deloc ușor. Directivele celor doi dictatori, ce conduceau în respectiva epocă țara,

impuneau reducerea drastică a învățământului universitar, cu prioritate a celui artistic. Era foarte greu să realizezi ceva pozitiv în aceste condiții. Când, după 1982, la conducerea Uniunii Compozitorilor a venit o altă persoană, pentru subsemnatul condițiile artistice s-au înrăutățit din nou. Poate că președintele de atunci, la care mă refer (și care, între timp, a murit și el) nu putea face mai mult, într-un context politic foarte vitreg.

Pentru mine, Petre Brâncuși a fost un om drept (chiar dacă unora li s-a părut uneori a fi prea sever), corect, cumpătat, echilibrat și foarte bine intenționat. Eu unul îi datorez extrem de mult și păstrez pentru el un adânc și pios respect.

Octavian Nemescu

* * *

- În continuarea simpozionului – anunță Vasile Marinoiu - dau cuvântul domnului ing. Titu Pânișoară, cel care este unul din inițiatorii - ca și zicem așa, și organizatorii celor două simpozioane, de anul trecut și cel din acest an.

- Onorată asistență,

Stimată familie Brâncuși,

Pe renumitul prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși l-am cunoscut în urmă cu aproape șase decenii, pe când, elev fiind, dirija atât corul, cât și fanfara Școlii Normale - actualmente Colegiul National „Spiru Haret” - în acea perioadă, cuprinsă între anii 1945-1950, corul dirijat de viitorul ilustru muzicolog prezenta programe în fața publicului, iar fanfara, săptămânal, după amiezile, parcurgea cântând străzile urbei noastre în aclamațiile și spre bucuria târgujienilor. În fruntea fanfarei pășea semeț dirijorul ei - Petre Brâncuși.

Mai puțină lume cunoaște faptul că Petre Brâncuși a rămas orfan de ambii părinți la o vârstă fragedă și a fost nevoit să intre copil de trupă la Regimentul 18 Gorj, unde, comandanții săi, observându-i calitățile deosebite și dorința ardentă de a învăța, l-au îndrumat spre Școala Normală. Aici s-a făcut repede cunoscut prin silința la învățătură (excelând la muzică), prin muncă tenace și ordonată și dorința de perfecționare.

Anii au trecut, a absolvit Școala Normală în 1950 și, în vara aceluiași an, s-a căsătorit cu distinsa domnișoară Marietta Barbu - fiica cea mai mare a prof.

Ion Barbu, și a intrat la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București.

De la copilul de trupă din Regimentul 18 Gorj și până la rectorul Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, la președintele Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România și la directorul Operei Române din București, demnități administrative ce i s-au încredințat datorită calităților sale umane și profesionalismului său, Petre Brâncuși a străbătut un drum lung și greu, pe care l-a parcurs cu demnitate, atingând cele mai înalte cote în profesia sa. Iată un model pentru generațiile de tineri de azi și de totdeauna!

După absolvirea Conservatorului, a îndeplinit o serie de funcții și responsabilități:

- redactor muzical la revistele „Cultura poporului” și „Îndrumătorul Cultural”, 1955-1956 (de altfel, chiar student fiind, a fost redactor muzical la revista „Contemporanul”);

- redactor la Editura Didactică și Pedagogică, 1956-1959;

- cadru didactic la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, unde a parcurs toate treptele didactice, iar în 1971 avea să devină rectorul acestei instituții, funcție pe care a îndeplinit-o strălucit timp de 9 ani;

- în anul 1974, obține titlul științific de doctor în muzicologie, la Conservatorul „Gh. Dima” din Cluj-Napoca, cu teza „Semnificații actuale ale operei lui George Breazu”.

În afară de responsabilitățile menționate anterior, Petre Brâncuși a mai îndeplinit și următoarele:

- Director al Editurii Muzicale din București (1959-1962);

- Director al Direcției Muzicale a Radiodifuziunii Române (1968-1972);

- Președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (1977-1982);

- Director al Operei Române din București;

- Membru al Comitetului Permanent al Asociației Internaționale a Teatrelor Lirice;

- Membru al Academiei Tiberina - Roma.

Numai și enumerarea acestor funcții și responsabilități, pe care le-a îndeplinit în bune condițiuni, obținând rezultate incontestabile, este suficientă pentru a ne convinge că Petre Brâncuși a fost un adevărat fenomen, un om cum rar întâlnim în viață.

Și, mai mult decât atât, cu toată această încărcătură de demnități administrative menționate anterior, prof. univ. dr. muzicolog Petre Brâncuși și-a făcut timp pentru a desfășura și o intensă activitate de cercetare și creație.

Ideile și opțiunile pentru care el a militat decenii de-a rândul, în a doua jumătate a secolului XX, le-a exprimat în volumele, studiile sale muzicale publicate în presă, lucrările didactice, creația corală, în întreaga sa operă, prin aceasta dovedindu-se și un redutabil teoretician al artei muzicale.

Prin întreaga sa activitate a popularizat capodoperele muzicii universale și

a promovat creațiile muzicale românești, clasice și contemporane, având mari merite în această privință.

Și-a dedicat întregul potențial de muncă și puterea sa de creație unui scop nobil - ridicarea artei muzicale românești la cote tot mai înalte și așezarea ei la locul ce i se cuvine în cultura noastră națională. Cum altfel pot fi interpretate toate demersurile sale și munca neobosită pe care a depus-o în întreaga sa viață?

Era un om deosebit - bărbat frumos și delicat (daruri de la natură), cu un vocabular elegant și încântător. Dialogul cu Petre Brâncuși producea asupra interlocutorilor o impresie plăcută și un sentiment de admirație față de renumitul profesor. Iată ce spune, în amintirile sale despre maestrul P. Brâncuși, doamna Daniela Caraman Fotea, care a lucrat în Radiodifuziune, când acesta era directorul Direcției Muzicale:

„Asemeni celuilalt Brâncuși, a lăsat în sufletul multora dintre noi o coloană a demnității fără de sfârșit”.

Noi, gorjenii, avem toate motivele să fim mândri: Petre Brâncuși s-a născut pe meleagurile noastre și a plecat să-și îndeplinească destinul, dar a revenit de câte ori i-a stat în putință; a iubit meleagurile natale și pe gorjeni, sprijinindu-i în demersurile lor. El este o mare personalitate a Gorjului, iar prin activitatea sa prodigioasă, prin tot ceea ce a făcut pentru muzicologia românească și nu numai, el este al întregii țări, o personalitate proeminentă a culturii noastre naționale.

Petre Brâncuși ne-a lăsat o moștenire de mare preț, o comoară de nestemate, pe care avem datoria s-o păstrăm cu grijă și s-o punem în valoare.

În această privință, începând de anul trecut, la propunerea unor personalități - Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Gorj a realizat, cu sprijinul autorităților județene și al primarului municipiului Târgu-Jiu - dl. ing. Florin Cârțumaru - câteva acțiuni și anume:

- s-a acordat post-mortem titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Târgu-Jiu lui Petre Brâncuși;

- s-a instalat o placă memorială pe zidul casei nr. 2 de pe strada Lainici, unde prof. univ. dr. muzicolog a trăit și creat ani de zile;

- s-a inaugurat o sală „Petre Brâncuși” la Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu”;

- s-a inaugurat un colț Petre Brâncuși în sala personalităților a Muzeului Județean „Alexandru Ștefulescu”;

- s-a desfășurat prima ediție a Simpozionului Național Petre Brâncuși cu prilejul celei de-a 75-a aniversări a zilei de naștere și a fost tipărită o carte cu lucrările simpozionului.

Toate acestea sunt lucruri importante, dar ele reprezintă doar începutul. Am mai spus-o și cu alte prilejuri, o repet și acum: punerea în valoare a moștenirii lăsată nouă de marele dispărut presupune o muncă intensă și de lungă durată:

- lucrări în manuscris care trebuie să vadă lumina tiparului (Incursiune în

istoria muzicii românești. Paradigme muzicale etc.);

- numeroasele articole de presă, care trebuie să-și găsească locul într-un volum;

- sintezele, observațiile și comentariile pe care muzicologul le-a prezentat în cadrul emisiunilor difuzate la Radio, să fie adunate și redactate publicului larg;

- creația corală, deosebit de frumoasă și bogată, să fie scoasă la lumină și pusă în valoare, și multe, multe alte astfel de acțiuni.

Toate acestea nu le poate realiza mai bine nimeni altcineva decât o fundație „Petre Brâncuși”. De aceea, ținând seama de prezența autorităților județene și a domnului primar dr. ing. Florin Cârciumar, îi rog să sprijine înființarea în cel mai scurt timp a unei astfel de fundații.

În încheiere, mulțumesc d-lui primar pentru sprijinul acordat, mulțumesc celor care au contribuit la buna organizare și desfășurare a Simpozionului Național, dumneavoastră tuturor pentru atenție. (aplauze)

* * *

- Îi mulțumim domnului ing. Titu Pânișoară. În încheiere, dăm cuvântul domnului prof. univ .dr. Cristian Brâncuși - anunță prof. Vasile Marinoiu.

- Onorat prezidiu, stimat auditoriu, îmi permit să vă prezint doar câteva gânduri, câteva observații legate de tema acestui simpozion „Petre Brâncuși și Radiodifuziunea Română”. Spun câteva, întrucât nu am cunoscut decât tangențial activitatea tatălui meu în instituția amintită. Și în ultimul timp, prin mărturiile directe sau indirecte ale celor care l-au cunoscut, ale celor care au lucrat alături de el, între respectivii aflându-se și invitații noștri de onoare din București.

Am pregătit o comunicare, poate un pic mai amplă, dar o voi prezenta acum selectiv, întrucât multe din punctele asupra cărora vroiam să insist au fost deja prezentate.

În contextul unei activități creatoare și obștești întinsă pe parcursul a trei decenii și jumătate - între 1959 și 1995 - perioada 1968-1972 reprezintă, din punct de vedere al biografiei lui Petre Brâncuși, un episod. La data când a fost numit la conducerea departamentului muzical al Radioului național, alcătuit din formațiile muzicale și redacțiile de specialitate, Petre Brâncuși se remarcase prin câteva trăsături specifice managerului înăscut: luciditate, putere de pătrundere și de cuprindere, spirit de organizare, cinste, corectitudine, forță de muncă și de concentrare, dinamism și cutezanță bine directionată. La acestea se adăugau o serioasă pregătire muzicală și, mai ales, o bună credință fără cusur. Din spusele multor foști colaboratori (întrucât eu nu pot pretinde că știu foarte bine ce s-a

petrecut atunci), prezența tatălui meu în instituția amintită a însemnat o reevaluare a muzicii românești, crezul său de o viață, dar și o revizuire a locului și a rolului muzicii în general în informarea și educarea marelui public. Ca un avizat cunoscător al valorilor naționale din domeniul artei sunetelor (publicase alături de Nicolae Călinoiu, în 1963 și 1964, prima sinteză națională din domeniu materializată în două ediții ale volumului intitulat „Istoria muzicii românești”, cel din 1964 primind Premiul Academiei Române, cu semnătura marilor personalități Mihail Jora și Sabin Drăgoi) Petre Brâncuși a depus eforturi susținute pe tot parcursul activității sale în Radio, dar și în celelalte domenii în care a activat, pentru a sublinia unicitatea și reala valoare a creației autohtone. În consecință, în Radio a primit colectivele redacționale cu șefii de promoție ai ultimelor generații de studenți ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, studenți pe care îi cunoștea foarte bine, întrucit, pe mulți îi avusese la clasă. Înclin să cred că a efectuat o selecție profesională de excepție ținând cont de faptul că în proporție covârșitoare noii redactori și regizori muzicali au făcut carieră mare în radio și televiziune, unii fiind în activitate și astăzi. Apoi, a orientat programele radio în sensul evidențierii aspectelor esențiale din creația muzicală românească, demonstrând că marile noastre lucrări stau firesc pe aceleași paliere cu piesele consacrate din literatura sonoră universală. Trebuie subliniat că în viziunea lui Petre Brâncuși, toate epocile muzicale, toate generațiile de compozitori, de la precursori la creatorii de avangardă erau echilibrat prezente în emisiuni și programele radio. Drept urmare, ca element de noutate, au început să fie invitați la microfon și tinerii - la vremea aceea - compozitori Octavian Nemescu, Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Adrian Rațiu ș.a., pentru a comenta pertinent și a iniția publicul larg în tainele muzicii contemporane, numită creație de avangardă. Aceștia au avut nu numai posibilitatea să-și prezinte propriile opinii și compoziții, dar făceau și ample referiri la compozitori, orientări și curente muzicale din Occident și din S.U.A. Deschiderea către vest era un cuvânt de ordine permanent, și constatăm că această poziție este la fel de actuală și în zilele noastre. În direcția respectivă, îmi amintesc de Geo Limbășanu și Cornel Chiriac și de celebrele lor emisiuni în care prezentau discuri de muzică soul, underground și folk, apărute cu numai câteva zile în urmă în Statele Unite, Anglia, Franța ori Australia, urmărite cu sufletul la gură de mii de tineri, printre ei aflându-mă și eu cu grupul de colegi din care făceam parte. Eram la curent cu cele mai noi hituri și formații, așa cum știam o multime de lucruri despre festivaluri și concursuri internaționale de muzică simfonică.

În ceea ce privește programele de concert din stagiunile Orchestrei simfonice și a celei de Studio se cuvin subliniate următoarele. Programele de concert se concepeau invariabil cu consultarea conducerii Uniunii Compozitorilor. Aveau prioritate absolută lucrările simfonice, camerale, vocal-simfonice, corale etc., achiziționate de Uniune ori cele ce fuseseră premiate la concursurile

de creație organizate de Radio. În 1969, la deschiderea stagiunii, s-a cântat Oratoriul „Miorița” de Sigismund Toduță, iar în 1971, tot în primul concert al sezonului, Oratoriul „Meșterul Manole” de Gheorghe Dumitrescu. Lucrările românești ocupau cca. 30% din programe, lucru extrem de benefic pentru școala românească de compoziție, întrucât creatorii aveau posibilitatea să-și audă lucrările, cântate în condițiile - poate - cele mai bune din țară. Erau invitați dirijori și soliști de prestigiu, mulți dintre ei incluzând în programele lor și lucrări românești. Desigur, astfel de orientări nu erau singulare în viața noastră muzicală. Și alte orchestre și filarmonici mergeau pe aceeași linie acceptată și uneori impusă de autoritățile timpului. Tata, însă, a fost între cei ce au inițiat direcționarea culturii muzicale spre latura națională, obiectiv pentru care a militat toată viața. În cadrul evenimentelor de excepție se înscrie și turneul Orchestrei Simfonice Radio efectuat în Germania - la vremea respectivă R.F.G. - din 1971, turneu pregătit punct cu punct de către directorul Direcției Muzicale din Radiodifuziunea română din acel timp, Petre Brâncuși. Dacă ne referim la programele abordate - de la Enescu și Ion Dumitrescu la Ceaikovski, R. Strauss, P. Dukas, Respighi etc., ori la faptul că au fost cooptate unele dintre cele mai mari personalități interpretative românești ale momentului - Iosif Conta, Emanoil Elenescu, Ion Voicu, Valentin Gheorghiu, dar, mai ales, amintind că s-a concertat în cele mai mari orașe ale Germaniei, beneficiare de săli de concert cu dotările maxime ale timpului: München, Frankfurt, Bonn, Hamburg, Stuttgart, Essen etc. rezultă, după știința mea, dacă nu cel mai important turneu artistic efectuat vreodată de o orchestră românească în străinătate, măcar între cele din top. Precizez că presa germană de specialitate a reflectat pe larg și în proporție covârșitoare, elogios prezența artistică a Orchestrei Simfonice Radio.

În cercetările efectuate de subsemnatul în Radio, am descoperit, cu plăcere și emoție, câteva cicluri de emisiuni radio semnate de Petre Brâncuși. Unele datează din 1969, și se referă la mari personalități ale culturii universale - de talia lui Romain-Roland - care au lăsat mărturii scrise despre muzică, în cazul de față, despre Beethoven, altele sunt din 1974. Am ajuns, cu oarecare șansă, la pagini prezentate pe post în 1984, un ciclu de peste 20 de emisiuni intitulat „Poemele eterne ale muzicii”. Pot concluziona că tata a avut o legătură permanentă cu Radio-ul public, că a făcut, poate, la început, școală cu redactorii din subordine - în lipsa unei instituții specializate în domeniu - dar, în același timp, conștient de impactul în rândul ascultătorilor, a urmărit, cu osârdie, și prin exemplul personal, o educație muzicală făcută la scară națională. Dintre colaboratorii săi, din vremea respectivă, mulți își amintesc de nenumărate alte emisiuni, toate scrise cu mare sensibilitate, insistând pe informațiile vitale și inedite, utile ascultătorilor, citite cu o dicție impecabilă și cu un patos aparte al vocii, chiar de către autor, dedicate fie muzicii universale, fie compozitorilor noștri precursori, clasici și contemporani, în rândul cărora Enescu ocupa un loc central. Emisiunile erau pigmentate, de fiecare dată, cu exemple sonore,

edificatoare în susținerea ideilor prezentate.

Desigur, acestea nu sunt decât o parte dintre observațiile personale privind activitatea lui Petre Brâncuși în Radio. Subiectul este deosebit de complex și va fi elucidat de cercetări viitoare.

Conform spuselor mai multor personalități marcante ale culturii noastre muzicale, România se situa, în perioada anterioară anilor '90 din secolul trecut, în rândul țărilor dezvoltate, dacă nu chiar puternic dezvoltate, în perimetrul muzical. Din această perspectivă trebuie salutat efortul până la sacrificiu al factorilor de decizie în domeniu, în rândul cărora Petre Brâncuși ocupă un loc de frunte. Spun asta gândindu-mă și la greutățile materiale, la constrângerile ideologice, uneori foarte greu de depășit, la compromisurile morale și culturale specifice perioadei respective, la care trebuiau găsite răspunsurile adecvate.

Marele merit al lui Petre Brâncuși este că a știut să mobilizeze exemplar forțele din subordine, că a găsit cele mai judicioase direcții de acțiune în condițiile date și, în același timp, a avut tăria de a impune structurilor decizionale aflate deasupra sa acele măsuri care s-au dovedit benefice **MARII MUZICI ROMÂNEȘTI**.

Criticile care i se aduc astăzi stânesc mai mult compasiune pentru cei ce le formulează întrucât rămân partizane, puternic marcate de resentimente, întărind vorba populară potrivit căreia lovești cu parul doar pomul plin de roade, sperând să culegi ceva de pe jos, fructele din vârf aparținând aleșilor, adică generațiilor viitoare.

Acum, nu pot decât să-mi exprim satisfacția pentru desfășurarea acestui Simpozion și să mulțumesc organizatorilor, personal domnului director Ion Sanda, domnului Titu Pânișoară pentru eforturile depuse. În același timp, mulțumesc celor ce au luat cuvântul, precum și celor ce au participat la lucrări, din partea mea și a familiei Brâncuși. (Aplauze).

Cristian Brâncuși
12.06.2004

* * *

Urmează doamna Alexandra Andrei:

- Este înțelept și cred că n-aș putea vorbi decât în numele beneficiarilor anonimi, astăzi fără nume și prenume, ai întregii activități a universitarului, a muzicologului, a intelectualului de calibrul național Petre Brâncuși. Dacă în familie ne străduim să ne ocupăm de viitorul nației, de copii, din foarte multe puncte de vedere, cert este că de educația muzicală ne ocupăm poate cel mai puțin sau deloc. Nu întâmplător, radio-ul a fost și rămâne alături de noi, din zorii

prunciei și până în momentul acela crucial - de despărțire.

Cu atât mai importantă este, a fost și va rămâne activitatea lui Petre Brâncuși la cârma acestei instituții de care noi suntem, în mod plăcut, dependenți, și de care depinde, în foarte mare măsură, bruma noastră de educație muzicală. Pentru că nu toți suntem făcuți să știm a aprecia muzica, s-o ascultăm cum trebuie și mai ales nu avem acel discernământ nativ să alegem ce este mai bun, ce ni se potrivește. Această instituție, condusă cu măiestrie altădată, și sperăm și acum și în perspectivă, de personalități marcante ale vieții culturale, suplinește minusul de educație de care nu am beneficiat sub acest aspect. Mai ales astăzi, când tentațiile sunt agresive, sunt extrem de diverse și foarte greu le facem față, mai ales că nici timpul nu ni se mai pare suficient, obligați fiind să ne zbatem într-o existență care nu ne dă răgaz, nu ne dă pace și ne obligă să alergăm din ce în ce mai repede. Personalități de talia lui Petre Brâncuși ne-au ajutat și ne vor ajuta, în perspectivă, să fim europeni și din acest punct de vedere al spiritului bine format. Al spiritului care are nevoie nu doar de zgomote, ci și de muzică, de muzică de calitate.

Îi mulțumim, prin intermediul mulțumirilor adresate familiei domniei-sale și ne bucurăm în chip strălucit și firesc pentru contribuția domniei-sale, are un continuator de nădejde aici, alături de noi, așa încât ne este asigurat cel puțin prezentul și viitorul pentru încă o bucată de timp

Mă bucur că este gorjean și că noi avem încă un pretext la îndemână, ca oameni care lucrăm în instituțiile de cultură, să punem la cale o manifestare culturală sau, dacă noi nu o punem, să ne bucurăm de un asemenea eveniment cultural. (aplauze).

* * *

- Continuăm, spre sfârșitul simpozionului nostru - intervine prof. Ion Sanda - și înainte de a asista la un program artistic prezentat de elevi și cadre didactice de la Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu” din Târgu-Jiu, vom asista acum la atribuirea bursei acordată de familia Brâncuși celui mai bun elev de la Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu” din Târgu-Jiu. Domnule profesor universitar aveți cuvântul ...

- Am avut și eu o scurtă întâlnire cu, să zicem, cei selectați pentru această diplomă de merit, care conține și un premiu, care este mai mult simbolic. Este în valoare de 750 de mii. Am decis, aseară, să acordăm două premii de acest fel. Este vorba, în primul rând, de Constantin Maria (flaut - aplauze) ... și de Chiru Cristian (vioară - aplauze) ...

Bucuria noastră, a mea personal, este că cei doi au fost recompensați și anul trecut, și constatăm că perseverența lor începe să dea roade. Găsesc că sunt în foarte mare progres și le urez succes în continuare. Îi așteptăm și... anul viitor. (aplauze).

* * *

- Iar acum urmează momentul atribuirii de diplome, înmânării de diplome de excelență unor persoane, unor personalități care ne-au onorat cu prezența la acest simpozion - anunță prof. Ion Sanda.

Sunt atribuite diplome: - Diplomă de excelență, din partea Ministerului Culturii și Cultelor; Direcției județene pentru cultură, culte și patrimoniu cultural național Gorj; Centrului Județean pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale Gorj, pentru contribuția adusă la punerea în valoare a moștenirii muzicale lăsată de ilustrul profesor universitar doctor muzicolog Petre Brâncuși: doamnei Marietta Brâncuși, prof. Alexandru Pârlea, compozitor Octavian Nemescu, redactor șef adjunct Gruia Stoia, compozitor Nicolae Brânduș, prof. univ. Cristian Brâncuși și prof. univ. dr. Doru Popovici (aplauze).

Cei care ne-au trimis comunicări, pentru domnii profesori universitari, care vor fi inserate în acel anuar despre care am vorbit mai înainte, eu v-aș ruga, domnule profesor, sau prin cine considerați dumneavoastră, să ajungă la dumnealor aceste diplome de excelență.

La fel, diplome de excelență se acordă domnului prof. George Manoniu, redactor la cotidianul „Gorjeanul”, domnului prof. Florin Berculescu, Liceul de Muzică și Arte Plastice „Constantin Brăiloiu” Tg-Jiu și domnului prof. Gheorghe Gorun, director al Colegiului Național „Spiru Haret” Tg-Jiu, fostul Liceu pedagogic „Spiru Haret”, unde a fost elev și Petre Brâncuși.

Și acum, rugăm pe domnii profesori de la Liceul de muzică să ne încânte cu cântecele lor alese ...

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ, CULTE ȘI PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL ȘI
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

- tradiție și continuitate -

COMIȘIUNEA NAȚIONALĂ
PETRE BRÂNCUȘI
1994 & P.A.

DIPLOMĂ DE MERIT

Se acordă elevului/elevetei

.....

din partea familiei prof.univ.dr., muzicolog **Petre Brâncuși**,
 pentru talentul deosebit și continua perfecționare a măiestriei interpretative
 în domeniul instrumental.

Marieta Brâncuși

Târgu-Jiu, 17 Iunie 2004

COMIȘIUNEA NAȚIONALĂ
PETRE BRÂNCUȘI
1994 & P.A.
Târgu-Jiu, 17 Iunie 2004

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ, CULTE ȘI PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL ȘI
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

DIPLOMĂ DE EXCELENȚĂ

Se acordă

D-lui prof. univ. dr. Octavian Nemescu

pentru contribuția adusă la punerea în valoare a moștenirii muzicale Kiszotă de Ilustrul
 profesor universitar doctor muzicolog **PETRE BRÂNCUȘI**.

SECRETAR GENERAL
 dr. Ion Sonda

DIRECTOR
 Constantin Popescu

Imp. 191/17 Iunie 2004

Un simpozion reușit

„PETRE BRÂNCUȘI”

- tradiție și continuitate –

Și cea de-a doua ediție a Simpozionului Național „Petre Brâncuși” (17 iunie 2004, Tg-Jiu - Brădiceni) ne dă garanția, confirmând cu prisosință, atenția de care se bucură cultura și valorile ei în această zonă a țării binecuvântată de geniul lui Constantin Brâncuși.

Sala arhiplină, cu flori și în acorduri muzicale, creând cu adevărat o atmosferă de sărbătoare, cei prezenți au petrecut o zi de neuitat în mijlocul familiei Brâncuși.

În deschiderea lucrărilor simpozionului, au fost transmise mesajele din partea domnului Ion Iliescu - Președintele României, și a domnului Răzvan Theodorescu - Ministrul Culturii. Invitații au evocat amintiri, au prezentat comunicări sau au vorbit despre personalitatea distinsului muzicolog Petre Brâncuși: Gruia Stoia - redactor șef adjunct - Societatea Română de Radiodifuziune, Alexandru Pârlea - regizor muzical șef - Societatea Română de Radiodifuziune și profesor asociat al Universității Naționale de Muzică Cluj-Napoca, Conf. univ. dr. Cristian Brâncuși - Universitatea Națională de Muzică București, prof. Ion Sanda - director D.J.C.C.P.C.N. Gorj, prof. Florin Berculescu - Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu” Tg-Jiu, Marius Vlaicu - subprefectul județului Gorj, prof. Marin Colțan - Colegiul Național „Spiru Haret” Târgu-Jiu, Titu Pânișoară - scriitor și organizatorul simpozionului, George Manoniu - redactor la cotidianul „Gorjeanul”, Vasile Marinoiu - directorul Muzeului Județean „Al. Ștefulescu” Tg-Jiu, Alexandra Andrei - directorul Bibliotecii județene „Christian Tell” Tg-Jiu ș.a.

A urmat un frumos program artistic în organizarea Școlii Populare de Artă Tg-Jiu și a Liceului de muzică și artă „Constantin Brăiloiu”, evidențiindu-se în mod deosebit corul Liceului de muzică și artă.

Familia Brâncuși a atribuit câte o bursă celor mai buni elevi de la Liceul de muzică și arte plastice „Constantin Brăiloiu” în persoana Mariei Constantin (flaut) și Cristian Chiru (vioară). Cei doi elevi au interpretat câteva piese muzicale, dovedindu-și măiestria, iar Cristian Chiru a fost acompaniat de prof. Florin Berculescu.

„Ministrul” culturii gorjene, prof. Ion Sanda, în calitate de organizator și moderator, a înmănat diplome de excelență participanților care au prezentat comunicări în cadrul simpozionului, reprezentanților instituțiilor organizatoare

și presei.

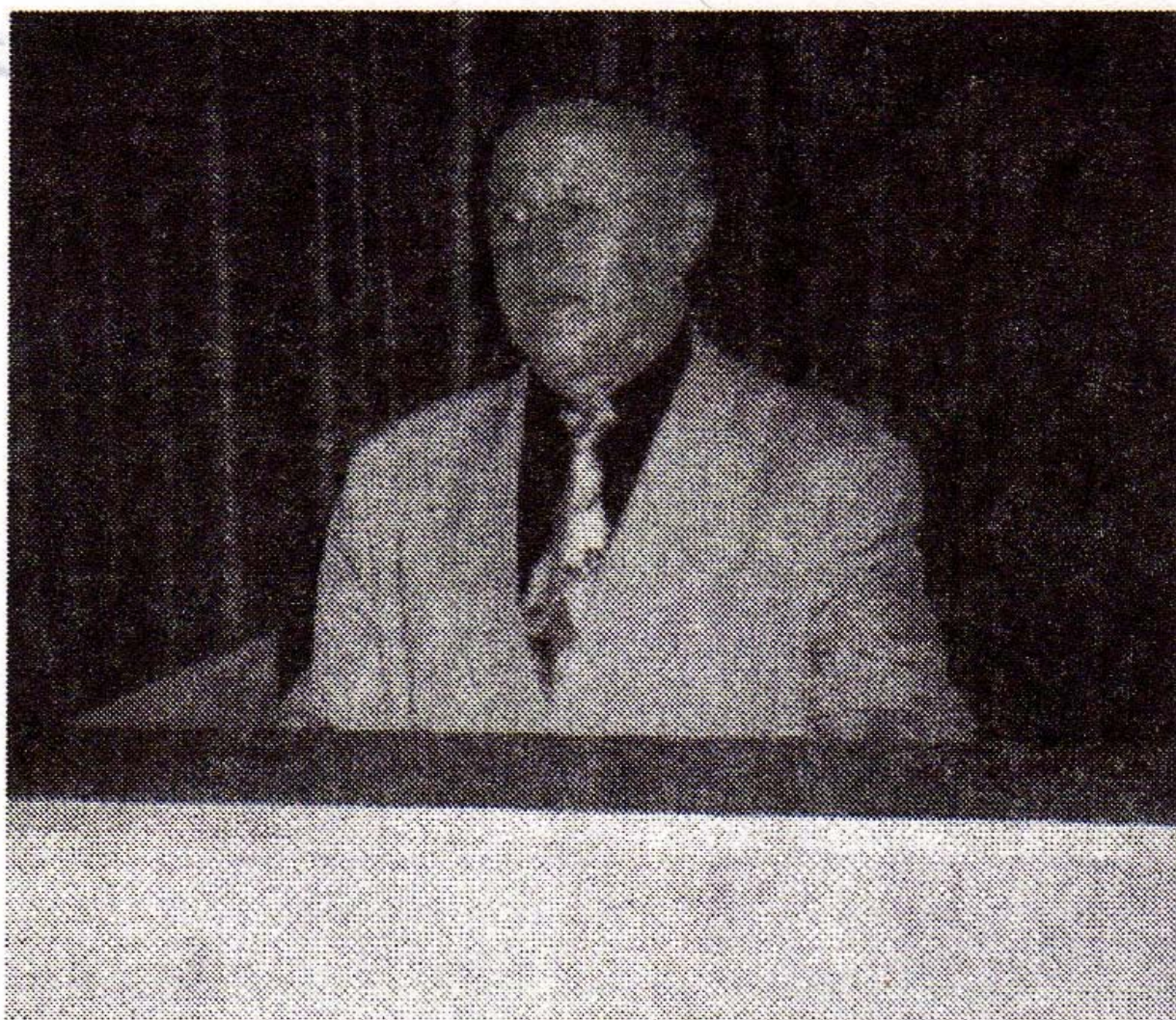
S-au făcut propuneri interesante privind organizarea viitoarelor ediții ale simpozionului, valorificarea arhivei păstrată de familia Brâncuși, tipărirea următorului volum prin evaluarea lucrărilor simpozionului.

În încheiere, participanții la simpozion au efectuat un pelerinaj până la casa părintească a lui Petre Brâncuși din localitatea Brădiceni, o frumoasă culă boierească, bine conservată, cu grădina inundată de flori și viță de vie, impresionându-i pe vizitatori.

Ion Șoldea

*(„Gorjeanul” nr. 3915, sâmbătă, 19 - duminică, 20 iunie
2004)*

IMAGINI DIN TIMPUL MANIFESTĂRILOR

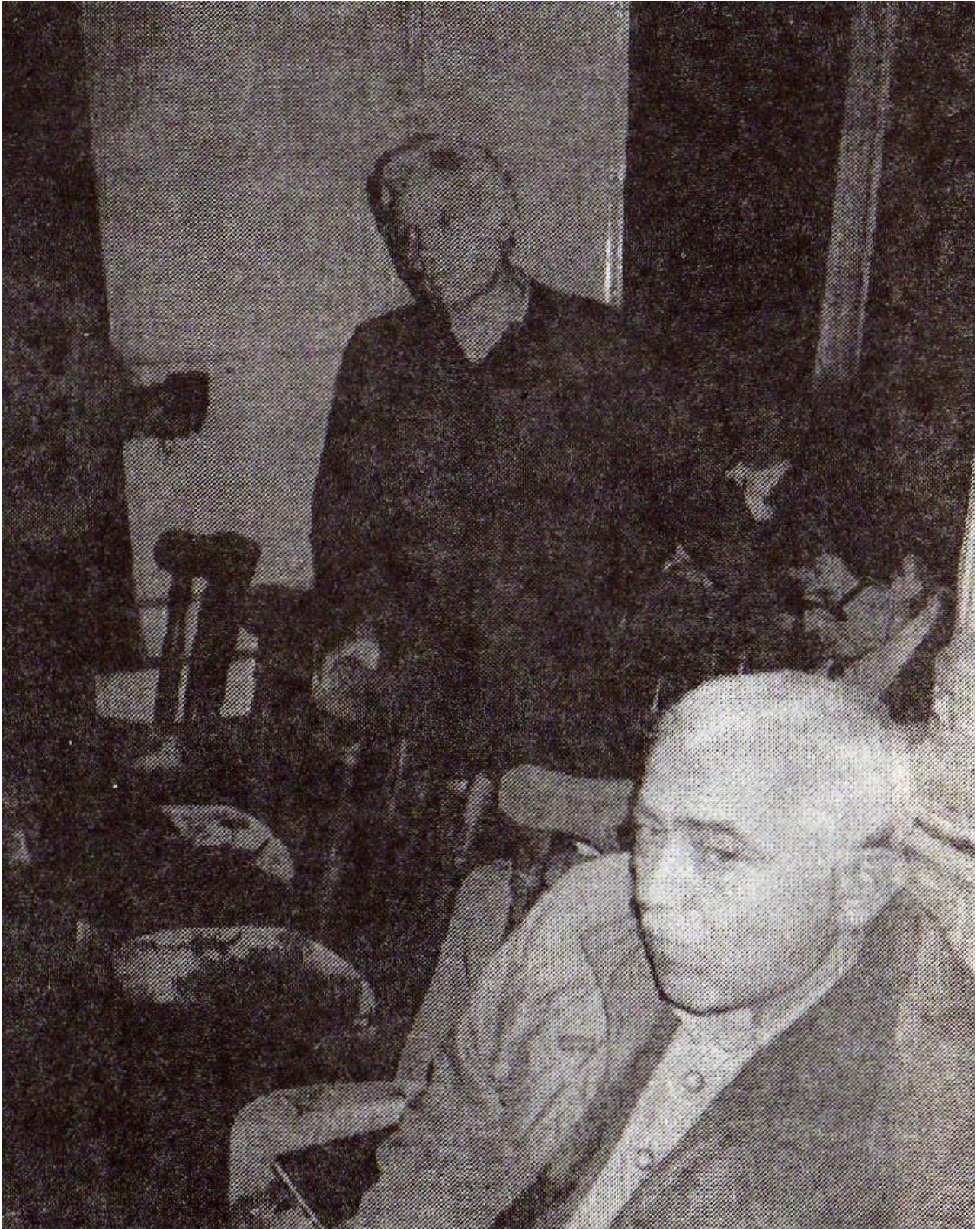
La tribună, prof. Ion Sanda rostindu-și alocuțiunea

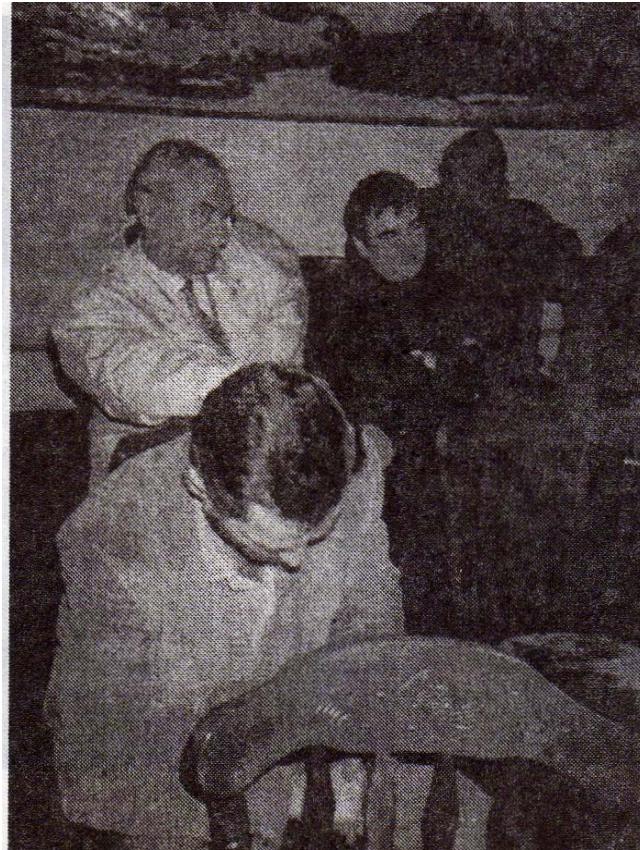
*Prof. Marin Colțan, fost coleg de la Școala Normală Târgu-Jiu al prof. univ. dr.
Petre Brâncuși, depănând amintiri*

Maestrul Cristian Brâncuși alături de d-na Alexandra Andrei și prof. Vasile Marinoiu

Aspect din sala unde s-au desfășurat lucrările Simpozionului

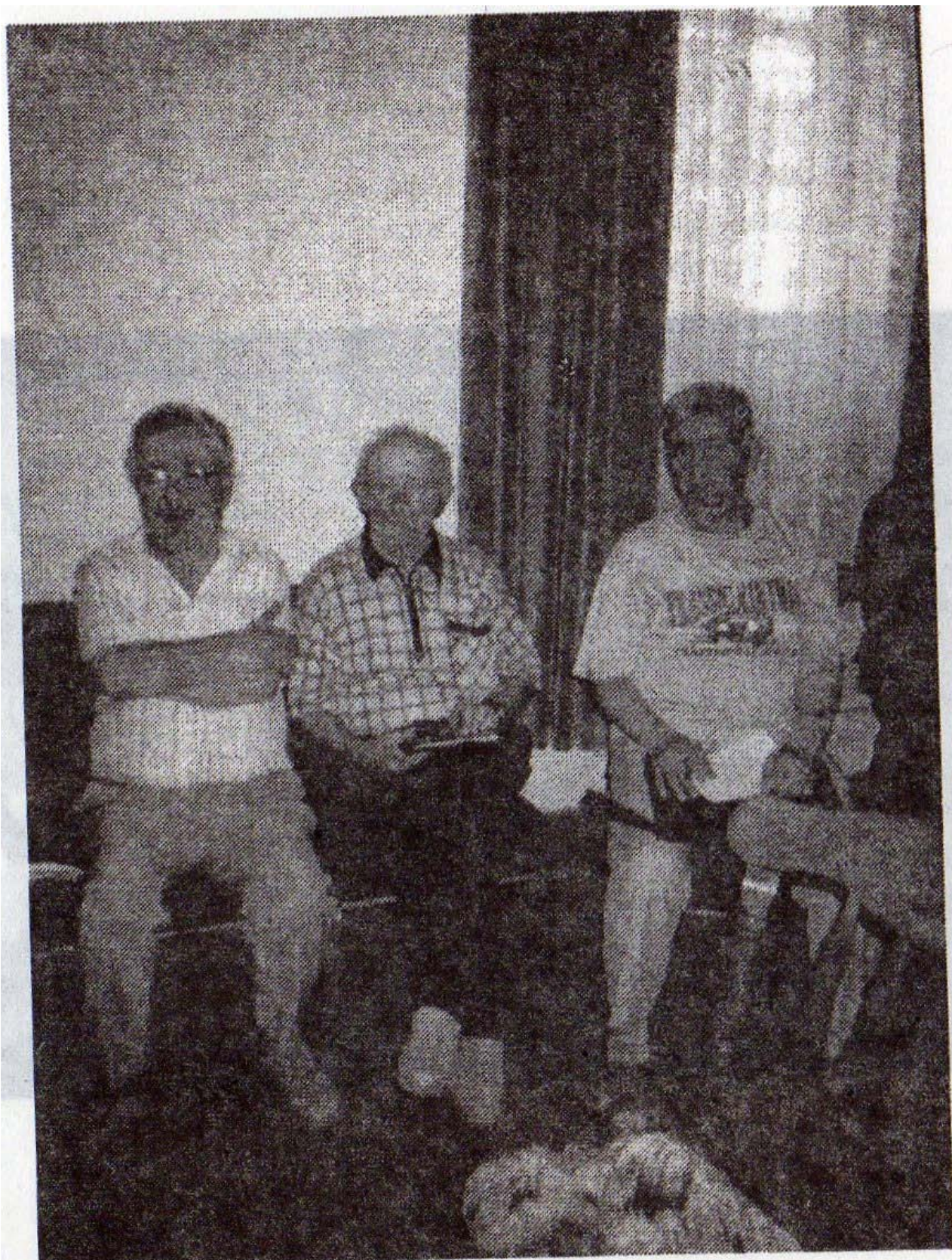
Aspect din timpul lucrărilor ediției a II-a a Simpozionului

*Aspect din timpul lucrărilor ediției a II-a a
Simpozionului*

*De la stânga la dreapta: Marius Becherete – redactor la „Gojeanul”,
col. Costinel Loga, comandor (r) Ion Popescu - Chebucea*

Cunoscutul om de cultură Geo Tudorică, intervenind în cursul lucrărilor